

Effectenstudie uitvoerbaarheid Bestemmingsplan Meer en Berg inzake natuurwaarden

Effectenstudie Bestemmingsplan

Gemeente Bloemendaal

16 oktober 2003
Definitief rapport
9M1479.B0

ROYAL HASKONING

HASKONING NEDERLAND BV
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Entrada 301
Postbus 94241
1090 GE Amsterdam
+31 (0)20 569 77 00 Telefoon
020 5697 766 Fax
info@amsterdam.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Effectenstudie uitvoerbaarheid
Bestemmingsplan Meer en Berg inzake
natuurwaarden
Effectenstudie Bestemmingsplan

Verkorte documenttitel

Status Definitief rapport

Datum 16 oktober 2003

Projectnaam Park Brederode

Projectnummer 9M1479.B0

Opdrachtgever Gemeente Bloemendaal

Referentie 9M1479.B0/R00002/HEPO/ivha

Auteur(s) mevrouw drs. H. Pomarius

Collegiale toets drs. N. van Barneveld

Datum/paraaf .....

Vrijgegeven door drs. F.J. van der Linden

Datum/paraaf .....

INHOUDSOPGAVE

	Blz.	
1	INLEIDING	1
2	BESCHRIJVING INGREPEN BESTEMMINGSPAN	2
3	EFFECTEN OP BESCHERMDE DIER- EN PLANTENSOORTEN	4
3.1	Wettelijk kader	4
3.2	Effecten op beschermde dier- en plantensoorten	5
3.3	Conclusie effecten op beschermde dier- en plantensoorten	14
4	EFFECTEN OP HABITATRICHTLIJNGEBIED	16
4.1	Wettelijk kader en toetsingsschema	16
4.2	Instandhoudingsdoelstelling Habitatrichtlijngebied Kennemerland-Zuid	19
4.3	Effecten op kwalificerende habitats met zijn natuurlijke kenmerken	21
4.3.1	Effecten door oppervlakteverlies	21
4.3.2	Effecten door versnippering	22
4.3.3	Effecten door grondwaterstandsveranderingen	22
4.3.4	Effecten door verstoring	22
4.3.5	Effecten door geluid	23
4.3.6	Effecten door licht	24
4.4	Effecten op kwalificerende soorten	25
4.4.1	Effecten op de Nauwe korfslak	25
4.4.2	Effecten op de Groenknolorchis	26
4.5	Cumulatieve effecten	26
4.6	Conclusies effecten op Habitatrichtlijngebied Kennemerland-Zuid	27
5	EFFECTEN OP PROVINCIALE ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR	28
5.1	Toetsingscriteria	28
5.2	Effecten op PEHS	28
6	VOORSTEL TOT MITIGATIE EN/OF COMPENSATIE	29
7	MONITORING	30
BIJLAGE		
Bijlage 1.	Habitatrichtlijngebied	
Bijlage 2.	Habitattypen	
Bijlage 3.	Provinciale Ecologische Hoofdstructuur	

1 INLEIDING

Aanleiding

De projectontwikkelaar CV Park Brederode heeft het terrein van het voormalige Provinciale Ziekenhuis te Bloemendaal van de provincie Noord-Holland gekocht en is van plan het terrein als park met woningen te ontwikkelen. Voor de ontwikkeling van het terrein dient het bestemmingsplan gewijzigd te worden.

Gezien het feit dat het bestemmingsplan grenst aan en voor een klein gedeelte is gelegen in een gebied dat is aangemeld als Speciale Beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn en dat in het plangebied, ingevolge de Flora- en Faunawet beschermde, planten- en diersoorten voorkomen, dient het bestemmingsplan getoetst te worden aan de vigerende natuurbeschermingswetgeving, om de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aan te geven. Indien het bestemmingsplan negatieve gevolgen zou hebben op beschermde natuurwaarden dienen passende maatregelen te worden genomen, zoals het opnemen van voorwaarden of voorschriften om de effecten te voorkomen of te beperken. Eventueel kan er ook aanleiding zijn om bestemmingen aan te passen in het ontwerp bestemmingsplan.

Royal Haskoning heeft in 2002/2003 in opdracht van Park Brederode Beheer een onderzoek uitgevoerd om de natuurwaarden in en om het plangebied in kaart te brengen (Royal Haskoning, rapport 9M0220/B0006/HePo/vh, publicatiedatum 27 mei 2003). Een samenvatting van de resultaten van dit onderzoek is opgenomen als bijlage bij het bestemmingsplan. De gegevens uit dit onderzoek zullen worden gebruikt om de gevolgen voor het bestemmingsplan in kaart te brengen. Aansluitend zullen eventueel noodzakelijke mitigerende en compenserende maatregelen worden aangegeven om eventueel negatieve gevolgen te voorkomen of te beperken.

Leeswijzer

Allereerst zullen de ingrepen worden beschreven als gevolg van het bestemmingsplan (hoofdstuk 2). Achter elkaar zullen dan de effecten op de beschermde flora en fauna (hoofdstuk 3) en op het Habitatrichtlijngebied (hoofdstuk 4) worden beschreven. Aan het eind van beide hoofdstukken worden conclusies getrokken. Aansluitend zullen nog de effecten worden beschreven op de provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Uiteindelijk worden aanpassingen en voorschriften uitgewerkt om eventuele effecten op beschermde natuurwaarden te voorkomen en het bestemmingsplan uitvoerbaar te maken.

2 BESCHRIJVING INGREPEN BESTEMMINGSPLAN

Het plangebied heeft een oppervlak van ongeveer 35 ha. Tot in 1999 is het plangebied gebruikt als Provinciaal Ziekenhuis. Verspreid op het terrein staan gebouwen. In de jaren '70 was het gebruik het meest intensief met 1000 aanwezige patiënten en er werkten 1300 mensen. In afwachting van een nieuwe bestemming is er momenteel sprake van leegstand en gedeeltelijk, tijdelijk hergebruik van gebouwen. In het afgelopen jaar waren er zo'n 300 tot 400 mensen op het terrein aanwezig (of woonden er).

De basis voor het bestemmingsplan wordt gevormd door het Masterplan, dat door de gemeenteraad op 20 december 2001 is vastgesteld. In het bestemmingsplan Meer en Berg zijn circa 18 hectare bestemd voor woondoeleinden en circa 17 ha voor natuur en cultuur. Er zijn 6 verschillende vlakken aangewezen voor uitwerking woondoeleinden. Doel van het plan is dat door relocatie van gebouwen het bebouwd oppervlak in vergelijking met de huidige situatie met circa 25% vermindert. In totaal zullen er 275 tot maximaal 350 nieuwe woningen worden gerealiseerd. Naar verwachting zullen er dan maximaal 1000 personen in het plangebied wonen. De vlakken voor woondoeleinden moeten verder worden uitgewerkt. Het plan voorziet in de ontwikkeling van natte natuur. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van het kwelwater.

De meeste toekomstige gebouwen zijn begrensd tot op 2 a 3 woonlagen. In het noord-oostelijke deel (bouwvlak V) mogen de gebouwen tot 4 woonlagen hebben.

In het bestemmingsplan worden de volgende effecten beschreven die door de herbestemming van het gebied optreden.

- Afhankelijk van het aantal woningen worden 1.745 tot 2.270 autobewegingen per dag verwacht. Op dit moment vinden er 550 per dag plaats. Zonder autonome groei zijn dat circa 1.500 bewegingen per dag meer, verdeeld over de verschillende bouwvlakken, en met name aan de randen van het gebied. Direct langs de duinen zal het verkeer minder toenemen. Op de Brederodelaan passeren nu dagelijks 3.550 auto's (excl. Park Brederode). In de toekomstige situatie zal dit aantal inclusief autonome groei in 2012 uitkomen op 5.743 in totaal op de Brederodelaan, waarvan circa 2.700 van Park Brederode afkomstig.
- Op de locaties van de bouwvlakken staat het grondwater in de huidige situatie op 1 tot 4 meter onder maaiveld. Het huidige grondwaterpeil hoeft niet te worden aangepast voor de bestemming wonen. Recent onderzoek toont aan dat geen structurele grondwaterstandsverhogingen te verwachten zijn als gevolg van de stopzetting van de drinkwaterwinning in de duinen. De grondwaterstand hoeft dus niet verlaagd te worden voor het behoud van de oude bomen. Ook in de parkgebieden zal de grondwaterstand niet worden verlaagd. Indien tijdens de uitwerking van de plannen blijkt dat het gewenst is het grondwaterpeil te veranderen, dienen eerst de effecten op het aangrenzende Habitatrichtlijngebied worden onderzocht. Eventueel is tijdelijke verlaging van de grondwaterstand door bronbemaling noodzakelijk tijdens de aanlegfase. Een en ander hangt af van de inrichtingsplannen. Ook hiervoor dienen eerst de uitstralingseffecten in beeld te worden gebracht. Op grond van het hydrologisch model wordt verwacht dat er geen grote uitstraling optreedt naar de omgeving.

- Na herinrichting van het gebied zal het geluid toenemen in de vorm van verkeer, spelende kinderen, muziek, grasmaaiers, etc., omdat er meer mensen aanwezig zijn dan in de huidige situatie. Ten opzichte van de ziekenhuisperiode zijn niet meer mensen aanwezig. De nieuwe bewoners zullen echter actiever buiten bezig zijn. Maar ook in voorgaande tijden was er regelmatig geluidsproductie door grasmaaiers, verkeersbewegingen etc. De geluidstoename door verkeer zal beperkt zijn, omdat een maximale snelheid van 30 km/h geldt. De toename van geluid is niet gekwantificeerd in het kader van het bestemmingsplan.
- Er zal een toename van verlichting plaatsvinden. Ten eerste zal door aanwezigheid van meer mensen het licht vanuit de huizen toenemen t.o.v. de huidige situatie. In de ziekenhuisperiode waren ruimtes echter ook veel verlicht. Verwacht wordt dat uit veiligheidsredenen in de bebouwingsvlekken en de toegangswegen de straatverlichting toeneemt ten opzichte van de huidige situatie. De toename van het licht is niet gekwantificeerd in het kader van het bestemmingsplan.

3 EFFECTEN OP BESCHERMDE DIER- EN PLANTENSOORTEN

3.1 Wettelijk kader

Diverse planten- en diersoorten zijn beschermd op basis van Europese en Nederlandse wet- en regelgeving. In de bijlagen bij de EU-Habitatrichtlijn zijn diverse beschermde diersoorten en plantensoorten aangewezen. Dit soortbeschermingsregime is op nationaal niveau geïmplementeerd in de Flora- en Faunawet. Naast de op Europees niveau beschermde soorten worden in deze wet ook een aantal soorten genoemd, die alleen op nationaal niveau beschermd zijn. Voor de groep bedreigde en ernstig bedreigde diersoorten en soorten die worden vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn geldt het meest strikte beschermingsregime. Voor de meer algemeen voorkomende flora- en faunasoorten geldt een minder streng regime.

De Flora- en Faunawet bevat diverse concrete verbodsbepalingen die de soorten tegen nadelige effecten beschermen. Indien in het landschap wordt ingegrepen, dienen deze ingrepen ook getoetst te worden op hun effecten op de soorten. De wetgever, in concreto de minister van LNV, kan ontheffing verlenen. Voor de meest strikt beschermde soorten kan ontheffing worden verleend indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dwingende redenen van groot openbaar belang (bestaan met inbegrip van redenen van sociale of economische aard) dan wel het milieu met de activiteit wordt gediend en er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Ten aanzien van de meer algemeen voorkomende soorten kan ontheffing worden verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

De Flora- en Faunawet bevat diverse concrete verbodsbepalingen die de soorten tegen nadelige effecten beschermen (o.a.):

- Beschermde inheemse dieren mogen niet verontrust¹, gevangen of gedood worden.
- Beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden.
- Nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

In het kader van het bestemmingsplan kan geen ontheffing worden verleend. Pas op het moment van het ingrijpen in het landschap, dus bijvoorbeeld in de bouwfase, kan ontheffing worden aangevraagd en verleend. Echter moet al in de fase van het bestemmingsplan rekening worden gehouden met eventuele effecten in de uitvoeringsfase. Aangetoond moet worden dat het bestemmingsplan uitvoerbaar is. In het kader van het bestemmingsplan moet de gemeente in de vorm van bestemmingen of voorschriften het optreden van negatieve effecten voorkomen.

---

¹ De verbodsbepaling is van toepassing op het zodanig verstoren van dieren, waardoor een negatief effect op het voortbestaan van de populatie of soort ontstaat. Dit betekent dat het schrikken en opvliegen of wegvluchten van dieren die verderop weer neerstrijken of stilstaan niet onder deze verbodsbepaling valt. Een voorbeeld voor opzettelijk verstoren is een woonwijk die gebouwd wordt naast een weidevogelgebied of een fietspad dat aangelegd wordt dwars door een weidevogelgebied. Weidevogels zijn zeer gevoelig voor de aanwezigheid van mensen, en zullen er niet meer broeden.

Momenteel werkt de wetgever aan enkele besluiten om tot een algemene vrijstelling van bepaalde verbodsbepalingen ten aanzien van algemene, niet bedreigde soorten te komen. Naar verwachting zullen de Knikkende vogelmelk, Gewone vogelmelk, alle in het plangebied aanwezige zoogdieren behalve vleermuizen en eekhoorn, alle voorkomende amfibieën en de Wijngaardslak onder deze vrijstelling vallen. Het is echter nog onbekend wanneer deze vrijstelling in werking treedt. Voor algemene soorten die onder de vrijstelling vallen, hoeft er geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel dient een ieder aan de algemene zorgplicht te voldoen.

3.2 Effecten op beschermde dier- en plantensoorten

Door de voorkomende beschermde soorten te confronteren met de activiteiten die in het bestemmingsplan zijn voorzien, kunnen effecten worden aangegeven. Daarbij is het van belang om naar de milieueisen van de verschillende soorten te kijken.

Volgens de Flora- en Faunawet dient te worden aangegeven of er gevolgen optreden op de gunstige staat van instandhouding van een populatie. De gunstige staat van instandhouding wordt niet gedefinieerd. Voor de toetsing is ervan uitgegaan dat de gunstige staat van instandhouding van een soort niet in gevaar komt als de gevolgen betrekking hebben op minder dan 1% van de populatie van de provincie Noord-Holland en minder dan 5% op de populatie van Zuid-Kennemerland².

Effecten op vleermuizen

Permanente effecten

Op zomerverblijven in gebouwen

Voor het Oude zusterhuis, het hoofdgebouw en de overige gebouwen op het terrein geldt dat er een veelheid aan schuil- en verblijfplaatsen aanwezig is. Niet uitgesloten is dat bepaalde soorten in het hoofdgebouw of het oude zusterhuis verblijven, aangezien zij in de buurt van die gebouwen zijn waargenomen en die gebouwen op zichzelf een geschikte biotoop zouden kunnen zijn. Tijdens het onderzoek zijn echter geen verblijven of sporen daarvan gevonden. In het monitoringsprogramma zal nadrukkelijk aandacht besteed blijven worden aan onderzoek naar vleermuizen en hun verblijven. Het hoofdgebouw heeft nu heel veel gaten en spleten. Waar de vleermuizen schuilen is vooralsnog niet achterhaald. Bij zomerverblijven gaat het om Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger.

Op winterverblijven

Tijdens de inventarisatie naar winterkwartieren is slechts 1 keer een watervleermuis in een gebouw gezien in een zuidelijke zijvleugel van het hoofdgebouw (Rijnland). Verder zijn nergens overwinterende vleermuizen, vraatsporen of uitwerpselen aangetroffen. Uit het onderzoek begin maart naar uitvliegbewegingen en plaatsgebonden gedrag, zoals “hangen” en sociale geluiden kan niet worden uitgesloten dat bepaalde soorten in het hoofdgebouw en het oude zusterhuis verblijven.

---

² Het is niet wettelijk vastgelegd wanneer de gunstige staat van de populatie in het geding is. Door het Ministerie van LNV worden ook geen concrete richtlijnen of percentages gegeven om effecten op de gunstige staat van instandhouding te meten. Om toch effecten te kunnen aangeven is voor deze effectenstudie een aanname gedaan.

Tijdens het onderzoek zijn echter geen verblijven of sporen daarvan gevonden. In het monitoringsprogramma zal nadrukkelijk aandacht besteed blijven worden aan onderzoek naar vleermuizen en hun verblijven.

Op verblijven in bomen

Bomen met holtes zijn geschikt als zomerverblijfplaats voor Rosse vleermuis, Grootoorvleermuis, Watervleermuis en Ruige dwergvleermuis. Op het terrein zijn geen sporen van bewoning gevonden. Wel zijn er veel potentieel geschikte holtes in bomen aanwezig. Volgens het bestemmingsplan zullen zoveel mogelijk oude bomen blijven behouden. De holtes blijven dan zoveel mogelijk behouden.

Op vliegroutes

Verwacht wordt dat bomenrijen en bosranden worden benut als vliegroutes. Van een aantal bosranden en boomrijen is dat ook vastgesteld. De belangrijkste vliegroute is de bosrand van het Habitatrichtlijngebied. Deze bosrand zal blijven bestaan. Doel van het project is om oude bomen en waardevolle structuren zoveel mogelijk te behouden. Indien enkele bomen in het plangebied worden verwijderd, zal het nog geen negatief effect sorteren. Indien een bosrand of hele bomenrij wordt verwijderd, kan wel een negatief effect ontstaan.

Mitigatie is mogelijk door het aanleggen van een nieuwe bomenrij of bosrand. Bij de beoordeling van een kapvergunning kan worden geregeld dat waardevolle structuren blijven behouden. De bestemmingsplanvoorschriften bieden daartoe mogelijkheden.

Gewone dwergvleermuis

In het plangebied is de Gewone dwergvleermuis de meest algemene soort. Per inventarisatieronde zijn maximaal 30 exemplaren aangetroffen. De dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuis in Nederland. In heel Noord-Holland wordt de populatie geschat op 5.000-15.000 exemplaren (Kapteyn, 1995). Het zwaartepunt van de verspreiding en dichtheid ligt aan de beboste duinrand van Noord- en Zuid-Kennemerland. Daar komt de soort in 60% van de km-hokken voor. Hoe groot de populatie daar is, wordt niet aangegeven in Kapteyn (1995). De Gewone dwergvleermuis is niet bedreigd in Noord-Holland.

In het projectgebied jaagt de vleermuis met name boven het water en rond het hoofdgebouw. De Gewone dwergvleermuis foerageert op beschutte plekken, langs bosranden, boomrijen en in de bebouwde omgeving met plantsoenen en grote tuinen. Deze genoemde biotopen zijn in de toekomst zowel in de bebouwingsvlekken als in cultuur- en natuurpark voorhanden. Er treden geen gevolgen op het foerageergebied van de Gewone dwergvleermuis op.

Niet uitgesloten is dat enkele exemplaren van de Gewone dwergvleermuis in het hoofdgebouw en in het Oude zusterhuis zomer- en winterverblijven hebben (zie boven). Indien maximaal wordt aangenomen dat alle 30 vleermuizen die op het terrein foerageren in de gebouwen kunnen verblijven. Indien in het extreemste geval de verblijven van circa 30 exemplaren worden vernietigd gaat het om 0,2 tot 0,6 % van de Noordhollandse populatie.

De grootte van de populatie in Zuid-Kennemerland is niet bekend. Dat sorteert wel een lokaal negatief effect, maar geen effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort in Noord-Holland. Bovendien worden door Gewone dwergvleermuis binnen één zomer van verschillende verblijfplaatsen gebruik gemaakt, die wel vlak bij elkaar liggen.

De dieren kruipen weg naar onbereikbare plaatsen in gebouwen en worden alleen bijvoorbeeld bij toeval tijdens verbouwingen ontdekt. Op grond van hun activiteit begin maart, bestaat er een kans dat in het hoofdgebouw en in het Oude zusterhuis winterverblijven aanwezig zijn. Bij het onderzoek zijn 14 exemplaren in de buurt van de gebouwen waargenomen. Het is niet bekend hoe groot in de winter in Noord-Holland en Zuid-Kennemerland de populatie van de dwergvleermuis is. In de Ruïne van Brederode overwinteren elk jaar 100 tot 400 exemplaren. Van tientallen is overwintering in Haarlem bekend. Dwergvleermuizen zijn standvleermuizen wat betekent dat ze geen grote afstand afleggen tussen winter en zomergebied, maximaal 15 km. Aangenomen kan worden dat zomer- en winterpopulatie in Noord-Holland cq. Zuid-Kennemerland even groot is. Dan gaat het in de winter eventueel om vernietiging van 0,1 tot 0,3% van de Noord-Hollandse populatie. Ook dit sorteert slechts een lokaal effect, echter niet op gunstige staat van instandhouding van de soort. Gewone dwergvleermuis overwintert op droge plaatsen in gebouwen. Door bij de verbouwing rekening te houden met verblijfplaatsen kan het lokale effect geminimaliseerd worden.

Ruige dwergvleermuis

De Ruige dwergvleermuis is met een klein aantal exemplaren aanwezig binnen het plangebied (1 tot 4 waarnemingen per inventarisatieronde). In Noord-Holland is de populatie tussen 2.000 en 4.000 exemplaren groot (Kapteyn, 1995).

De grootte van de populatie in Zuid-Kennemerland is onbekend. Zuid-Kennemerland is een van de beste gebieden voor de deze soort. Hij komt met name voor in oude loofbossen. In het projectgebied foerageert de Ruige dwergvleermuis met name boven de twee meren en rond het hoofdgebouw. In de toekomst kan de Ruige dwergvleermuis blijven foerageren boven het water en aan de rand van de bossen in cultuur- en natuurpark.

De Ruige dwergvleermuis heeft zijn zomerverblijf in bomen. Er is niet uit te sluiten dat zich in het hoofdgebouw een winterverblijfplaats van één tot maximaal enkele van de Ruige dwergvleermuis bevindt (zie boven). Dit is echter vooralsnog niet aangetoond. De Ruige dwergvleermuis is een trekdier. Nederland hoort bij de overwinteringslanden van Ruige dwergvleermuizen die in de zomer in Oost-Europa verblijven. Het is aannemelijk dat in de winter meer Ruige dwergvleermuizen aanwezig zijn dan in de zomer.

Vernietiging van een verblijfplaats van in het extreemste geval van 1 tot maximaal enkele dieren betekent dat minder dan 0,1% van de Noordhollandse populatie zijn verblijfplaats verliest. Het optredende effect is slechts lokaal, en heeft geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de soort. De Ruige dwergvleermuis is niet kieskeurig is de keuze van een verblijfplaats. Mitigatie is mogelijk.

Laatvlieger

De Laatvlieger wordt verspreid over het projectgebied aangetroffen, tot 10 exemplaren per inventarisatieronde. In de binnenduinrand is de soort niet algemeen, in Noord-Holland wordt de populatie op 3.000 tot 5.000 exemplaren geschat (Kapteyn, 1995). De Laatvlieger wordt niet bedreigd in Noord-Holland. De Laatvlieger foerageert op beschutte plaatsen, met een maximale afstand van 1 tot 2 km van zijn verblijfplaats. Verblijven zitten meestal in gebouwen. Hij verblijft ook vaak in steden.

De aanwezigheid van nieuwbouw zal geen negatief effect sorteren op het foerageergedrag van de Laatvlieger.

Mogelijk is in het hoofdgebouw een zomerverblijf van enkele exemplaren aanwezig (zie boven). In het uiterste geval verblijven daar 10 exemplaren, die hun verblijfplaats zullen verliezen. Dat komt overeen met 0,2 – 0,3% van de Noordhollandse populatie. Het aandeel aan de populatie van Zuid-Kennemerland is niet bekend. Het vernietigen van een aantal zomerverblijven heeft geen negatief effect op de gunstige instandhouding van de populatie van Noord-Holland. Net als dwergvleermuizen verblijven Laatvliegers vaak in nieuwe gebouwen. Niet uitgesloten is er één tot enkele exemplaren in de winter in het hoofdgebouw verblijven (zie boven). Laatvliegers trekken niet. Aangenomen kan worden dat in Noord-Holland in de winter hetzelfde aantal exemplaren aanwezig is als in de zomer. Het vernietigen van het verblijf van één tot enkele Laatvliegers heeft dan geen effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort. Om het effect te mitigeren kunnen bij de verbouwing van het hoofdgebouw openingen (gaten en spleten) blijven behouden. Tevens kunnen als compensatie bij nieuwe gebouwen eenvoudige maatregelen worden genomen om verblijfplaatsen te bieden.

Watervleermuis

De Watervleermuis foerageert uitsluitend boven water. In het plangebied zijn per inventarisatieronde maximaal 10 exemplaren aangetroffen. In Zuid-Kennemerland is de populatie groter dan 500 exemplaren (Kapteyn, 1995), in Noord-Holland circa 1.600 tot 2.200. De Watervleermuis is niet bedreigd in Noord-Holland. De soort is lichtgevoelig. Het open water in de vorm van de twee meren blijft bestaan. Er treedt geen negatief gevolg voor de soort op indien het gebied rond de meren niet meer wordt verlicht t.o.v. de huidige situatie. De meren liggen in het toekomstige cultuurpark. Voorkomen van extra verlichting is te realiseren.

Niet uitgesloten is dat in de winter enkele exemplaren in het hoofdgebouw verblijven (zie boven). Tijdens het onderzoek begin maart, zijn 3 exemplaren rond het hoofdgebouw waargenomen. Indien het hoofdgebouw na de verbouwing weer wordt bewoond zijn de omstandigheden niet meer geschikt voor winterverblijven van Watervleermuizen. De winterverblijven van deze soort dienen namelijk een lage temperatuur en hoge luchtvochtigheid te hebben.

Volgens Kapteyn (1995) wordt aangenomen dat in de winter meer dan 250 Watervleermuizen in Zuid-Kennemerland verblijven. Het vernietigen van het verblijf voor enkele exemplaren betekend het vernietigen van circa 1% van de populatie van Zuid-Kennemerland en circa 0,3% van de populatie van Noord-Holland. Dat sorteert geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de Watervleermuis. Het betekent echter wel een lokaal effect. Compenserende maatregelen zijn mogelijk, bijvoorbeeld door het bouwen van een alternatief verblijf, zoals een (half)ondergrondse ruimte.

Gewone grootoorvleermuis

De soort is slechts af en toe met één exemplaar waargenomen. Het zwaartepunt van de verspreiding van de Grootoorvleermuis ligt in Noord- en Zuid-Kennemerland. Daaruit blijkt dat het plangebied geen belangrijk foerageergebied voor de Grootoorvleermuis is. Hij foerageert rond bos of bomen. Voor de weinige exemplaren is na herinrichting van het plangebied nog voldoende mogelijkheid om te foerageren.

Rosse vleermuis

De Rosse vleermuis is af en toe met weinig exemplaren waargenomen in het plangebied. In Zuid-Kennemerland is de populatie circa 300 exemplaren, in heel Noord-Holland 1.125 tot 1.500 exemplaren (Kapteyn, 1995). Rosse vleermuizen vliegen in een rechte lijn hoog boven bomen en gebouwen. In juni zijn meerdere Rosse vleermuizen komend vanuit het duin waargenomen. Daarom wordt aangenomen dat de Rosse vleermuis niet op het terrein verblijft, maar er alleen foerageert. De Rosse vleermuizen houden zich met name op rond het meer en rond straatlantarens. Na herinrichting van het plangebied blijft het meer bestaan. Het aantal straatlantaarns zal eerder toe- dan afnemen. Er zal geen negatief gevolg op de Rosse vleermuis optreden.

Meervleermuis

De Meervleermuis foerageert boven groot open water. Het centrale meer is de enige plaats die geschikt is voor de Meervleermuis. Dat is ook de enige plaats waar de soort is aangetroffen. Aangezien het meer behouden blijft, zal de Meervleermuis geen negatief effect ondervinden door het bestemmingsplan.

Franjestaart

Het is onzeker of de Franjestaart in het plangebied voorkomt. Indien de soort af en toe in het plangebied aanwezig is, foerageert hij dicht bij boomkruinen, in bossen en parken. In het plangebied zijn in het cultuur- en natuurpark voldoende mogelijkheden om te foerageren.

Conclusie

Vleermuizen zijn niet gevoelig voor verstoring door aanwezigheid van mensen en geluid. De vleermuizen zijn 's avonds en 's nachts actief. De meeste geluiden treden overdag op. Alle vleermuizen, behalve de Watervleermuis, zijn niet gevoelig voor verlichting. Op de foerageerbiotopen van de vleermuizen wordt dan ook geen negatief effect verwacht. Voor de Watervleermuis mag de verlichting rond het meer niet toenemen t.o.v. de huidige situatie.

Het vernietigen van zomer- en winterverblijfplaatsen door het slopen en verbouwen van het hoofgebouw, het Oude zusterhuis en andere gebouwen heeft geen effect op de gunstige staat van instandhouding van populaties. Eventueel kan het lokale negatieve effect worden gemitigeerd door bij de verbouwing van het hoofgebouw rekening te houden met de verblijfplaatsen. Voor Watervleermuizen kunnen als mitigatie koude, vochtige locaties worden ingericht, bijvoorbeeld ijskelders of waterkelders.

Tijdelijke effecten

Tijdelijke effecten door lawaai tijdens de bouw treden niet op, omdat de bouw overdag plaatsvindt wanneer de dieren niet actief zijn.

Effecten op overige zoogdieren

Permanente effecten

Egel en Eekhoorn komen veel voor in villawijken, oude bossen en parken. Beide soorten kunnen ook na herinrichting overal in het plangebied voorkomen. De mogelijkheden voor de Egel hangen samen met het aantal schuilmogelijkheden. Oude bomen zullen zoveel mogelijk blijven behouden. De biotoop van de Eekhoorn zal blijven behouden. Af en toe worden Vos en Haas in het plangebied gezien. De Vos laat zich niet afschrikken door bewoning van gebieden. Tegenwoordig wordt hij steeds vaker bij bebouwing gezien. Bovendien neemt deze soort toe in West-Nederland.

Een negatief effect op de populatie van de vos treedt niet op. Hazen foerageren af en toe op het open grasland. Daar waar nu de grootste stukken open grasland bestaan, is cultuur- en natuurpark gepland. Hazen kunnen hier blijven foerageren.

Bijzondere aandacht gaat uit naar de boommarter. In de duinen ten noordwesten van het plangebied heeft zich de boommarter gevestigd. Op welke afstand van het plangebied de boommarter zijn rust- en voortplantingsplaats heeft, wordt door PWN niet bekend maken, om de rust van de marter te garanderen. Aangenomen wordt dat de rust- en voortplantingsplaats op meer dan 100 meter van het plangebied ligt. Het leef- en foerageergebied van een boommarter heeft een omvang van circa 1000 ha. De boommarter heeft een voorkeur voor bossen. In het plangebied is nauwelijks geschikte biotoop aanwezig. De herinrichting van het gebied en meer mensen op het terrein heeft geen effect op het rust- en voortplantingsgebied van de boommarter. Er treden ook geen gevolgen op het leefgebied op, omdat slechts een klein deel van het plangebied daarvoor geschikt is.

Tijdelijke effecten

Tijdelijke effecten tijdens de bouw kunnen worden beperkt door schadebeperkende maatregelen.

Effecten op planten

Permanente effecten

Op verschillende locaties binnen het plangebied bevinden zich groeiplaatsen van de beschermde plant Daslook. Drie groeiplaatsen liggen binnen de bestemmingen Natuur- of Cultuurpark. Het bestemmingsplan biedt daardoor de mogelijkheid dat deze groeiplaatsen in hun huidige omvang ook op de lange termijn kunnen blijven bestaan. De (grote) groeiplaats aan de noordkant van het plangebied ligt in toekomstig bebouwd gebied (bouwvlak V). Hier staan 2.500 a 25.000 exemplaren van de Daslook.

Door het realiseren van woningen/huizen kan de groeiplaats niet of niet in zijn huidige omvang behouden blijven. Op locaties waar huizen komen te staan, zal de groeiplaats niet worden behouden. In de tuinen rond de huizen kan de Daslook wel worden behouden. Aangezien het gaat om de grootste groeiplaats van Daslook binnen het plangebied sorteert het een lokaal negatief effect op de soort. In de landgoedbossen aan de binnenduintrand is Daslook een vrij algemene plant. Zij staat niet op de Rode lijst. De gunstige staat van instandhouding van de regionale populatie is niet in gevaar. Zijn natuurlijke standplaats is onder andere aan de voet van duinhellingen waar grondwater in geringe diepte afstroomt. Hij is ook veelvuldig aangeplant op landgoederen. Daslook wordt als sinds 1561 als sierplant gekweekt. Het is onbekend of het in het plangebied gaat om een natuurlijke groeiplaats of de soort ooit is aangeplant.

Het (lokale) negatieve effect kan worden gemitigeerd door het verplaatsen van de Daslook voor aanvang van de werkzaamheden op locaties waar de Daslook niet kan worden behouden. Daslook is een stinzenplant (knolgewas) die verplaatst kan worden en kenmerkend is voor landschapsparken, landgoederen en buitenplaatsen. Het Cultuurpark biedt goede mogelijkheden als nieuwe standplaats voor deze plant. In het Cultuurpark zal een beheer gevoerd worden om het landschapspark te behouden en te herontwikkelen. Dit beheer sluit aan op het beheer voor de Daslook. Daslook heeft hierdoor ontwikkelingsmogelijkheden op de lange termijn.

De nieuwe standplaats zal vergelijkbare randvoorwaarden moeten hebben (bodem, mate van beschaduwning) als de huidige groeiplaats. Binnen het plangebied zijn voldoende locaties die voldoen aan de eisen van Daslook.

In veel gevallen kan de Daslook worden behouden door regels op te stellen in relatie tot de tuinen.

Van de *Knikkende vogelmelk* zijn twee standplaatsen bekend bij de voormalige begraafplaats in het oosten van het plangebied. Eén van de twee standplaatsen (met 26 tot 50 exemplaren) ligt in het toekomstig Cultuurpark. De andere (grotere) locatie (met 50 tot 500 exemplaren) valt in bebouwingsvlak V. Door het realiseren van woningen/huizen kan de grotere groeiplaats niet of niet in zijn huidige omvang behouden blijven. Dat sorteert een negatief effect op de lokale populatie binnen het plangebied. De Knikkende Vogelmelk is sinds de 17e eeuw in cultuur genomen, soms is hij verwilderd. Het is een stinzenplant waarvan het natuurlijke verspreidingsgebied ver van Nederland ligt. In Noord-Holland heeft de soort een even grote verspreiding als de Daslook. Het verwijderen van één groeiplaats met een aantal exemplaren heeft geen negatief effect op de populatie in de provincie Noord-Holland.

Het lokale effect kan worden gemitigeerd door de Knikkende vogelmelk voor aanvang van de werkzaamheden te verplaatsen naar het aangrenzende Cultuurpark. Dat biedt zekerheid voor het bestaan van de groeiplaats op de lange termijn. Stinzenplanten maken deel uit van de waarden van landgoederen. Dezelfde milieumomstandigheden zijn gegarandeerd, omdat de soort naar een plaats kan worden overgeplaatst waar al Knikkende vogelmelk staat. Uit ecologisch zicht is er geen bezwaar tegen het verplaatsen van de soort omdat zij vroeger ook is aangepland.

De *Gewone vogelmelk* komt veelvuldig en zeer verspreid op het terrein voor. De grootste concentraties bevinden zich in de graslanden en bosschages rond om het centrale meer, waar tijdens de inventarisatie vele duizenden exemplaren zijn aangetroffen. Andere belangrijke groeiplaatsen zijn in het Habitatrichtlijngebied in het noordwesten van het plangebied en de oude begraafplaats in het oosten. De meeste groeiplaatsen liggen in het toekomstige natuur- of cultuurpark. Slechts een gering aantal groeiplaatsen met enkele exemplaren liggen in bouwvlakken. De populatie van de Gewone vogelmelk kan in cultuurpark en natuurpark blijven bestaan. Bovendien gaat het om een algemene soort in Zuid-Kennemerland.

Ook als enkele groeiplaatsen verloren gaan, is de gunstige staat van instandhouding van de populatie niet in het geding. Mitigerende maatregelen zijn niet noodzakelijk.

Andere effecten op de verandering van de kwaliteit van de groeiplaatsen treden niet op.

Tijdelijke effecten

Er treden geen tijdelijke effecten op.

Effecten op vogels

Permanente effecten

In het plangebied zijn in 2002 313 territoria van broedvogels geïnterpreteerd. Dat komt overeen met circa 700 territoria per 100 hectare. Er komen 43 verschillende soorten voor. Een aantal van de soorten gebruiken meermaals dezelfde nesten, zoals Kraai, Ekster, Grote bonte specht, Kauw, Groene specht, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Houtduif en Holenduif. Deze nesten zijn beschermd. De Groene specht staat ook op de Rode lijst van bedreigde soorten.

In een gemiddelde villawijk van Zuid-Kennemerland komen circa 1400 territoria broedvogels voor (zie Geelhoed et al, 1997). De dichtheid van de meer bijzondere soorten in het plangebied, bijvoorbeeld de Groene specht, is vergelijkbaar met een gemiddelde villawijk in Zuid-Kennemerland. Het aantal territoria en de soorten in het plangebied is vergelijkbaar met andere landgoederen in de omgeving. In het Cultuurpark en Natuurpark kan de huidige dichtheid van vogels worden behouden. Bij inrichting van een villawijk zal het aantal territoria eerder toenemen dan afnemen.

Een aantal van de boven genoemde vogels broeden in hopen van bomen. Het doel van het bestemmingsplan is om de oude bomen zoveel mogelijk te behouden. Indien een boom niet kan worden behouden voor kap zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden voor hopenbroedende vogels. Zeventien paartjes Kauw broeden in het hoofdgebouw. Na verbouwing van dit gebouw is de broedgelegenheid niet meer te benutten. Dit heeft geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort, omdat de Kauw een algemene broedvogel is in Noord-Holland en in Zuid-Kennemerland.

Tijdelijke effecten

Tijdelijke verstoring van vogels kan zoveel mogelijk worden voorkomen door de ingrepen niet te plegen tijdens de broedperiode van 1 maart t/m 15 juli. Doordat er vogels zijn die vroeg in het jaar broeden (maart) en vogels die later in het jaar broeden (mei/juni) geldt de beschermingsperiode voor de hele periode. Bijvoorbeeld mogen in de broedperiode geen nesten worden verwijderd. Het kappen van bomen en struiken of het slopen van gebouwen moet dus voor de broedperiode gebeuren, zodat vogels daar geen nesten kunnen bouwen, maar alternatieven zoeken.

Effecten op amfibieën

Permanente effecten

Gewone pad, bruine kikker en Kleine watersalamander gebruiken verschillende wateren op Park Brederode als voortplantingswater, namelijk het centrale meer, de sloten rond het hertenkamp en een met regenwater volgelopen kelder vlakbij de huidige entree. Ook in de andere wateren zijn deze drie soorten waargenomen. Alle oppervlaktewateren liggen in het cultuurpark en natuurpark, met uitzondering van de ondergelopen kelder. De ondergelopen kelder zal verdwijnen. De andere voortplantingsplaatsen kunnen blijven bestaan. Alle drie soorten zijn zeer algemeen in Noord-Holland en Zuid-Kennemerland. Het verdwijnen van een enkel voortplantingswater sorteert dan ook geen negatief effect op de populaties van alle drie soorten.

In het natuurpark is door het doel van ontwikkeling van natte natuurwaarden volop mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe wateren voor amfibieën.

In het najaar trekken de Gewone pad en de Kleine watersalamander naar de duinen om daar te overwinteren. In het voorjaar trekken zij terug naar het plangebied. Vanuit het plangebied vindt trek plaats naar de sloten ten noorden van de Ruïne van Brederode. Met name in het voorjaar lopen zij grote kans verkeersslachtoffer te worden. De belangrijkste locatie voor paddentrek (namelijk tussen het hertenkamp en het meer naar de duinen) sluit in de toekomst het natuurpark direct aan de duinen aan. Hier zal geen gemotoriseerd verkeer langs gaan. Wel zal op een lengte van circa 500 m tussen duinen en plangebied gemotoriseerd verkeer plaatsvinden. Volgens de verkeersprognoses zal het verkeer in het plangebied toenemen met circa 1700 ritten per etmaal, waarvan slechts de helft langs de duinen. Van de helft gaat een deel aan de noordrand een deel aan de zuidrand langs. Het aantal verkeersbewegingen langs de duinen zal 4 x zo hoog zijn dan nu. Bovendien zal gemotoriseerd verkeer ten noorden van het natuurpark (aan de grens met het cultuurpark) de paddentrek beïnvloeden. De toename van verkeer heeft een negatief effect op Gewone pad en Kleine watersalamander. De gunstige staat van instandhouding van de populaties is echter niet in gevaar. Beide zijn algemene soorten in Noord-Holland en in de binnenduinstrand. Mitigatie van het lokale negatieve effect is mogelijk door het aanleggen van paddentunnels en geleidingsboorden, waarmee de amfibieën naar de tunnels worden geleid.

Tijdelijke effecten

Tijdelijke effecten zijn slechts te verwachten als eventueel wateren worden gedempt en vervangende wateren worden gegraven bij de herinrichting van het natuurpark. Om deze tijdelijke effecten te verzachten dienen de nieuwe wateren gegraven te worden voordat de oude wateren gedempt worden. Gezien het feit dat de volgelopen kelder al benut wordt door amfibieën voor de voortplanting, kan worden geconcludeerd dat nieuw gegraven wateren snel worden ingenomen als nieuw biotoop. Bij de uitvoering van werkzaamheden aan wateren dient rekening te worden gehouden met schadebeperkende maatregelen.

Effecten op reptielen

Permanente effecten

In het plangebied zijn geen beschermde reptielen aangetroffen. Wel is er een geschikte biotoop voor de *Hazelworm* aanwezig. Deze soort is echter moeilijk waar te nemen. De Hazelworm heeft een voorkeur voor bossen, bosranden en bermen. Een afwisseling van open en besloten en een afwisseling van droog en nat terrein is gunstig voor deze soort. Voor de effectbeschrijving wordt ervan uitgegaan dat de soort voor kan komen. De Hazelworm heeft zich in de hele binnenduinstrand gevestigd. In het cultuur- en natuurpark blijven goede mogelijkheden voor de Hazelworm bestaan. De gradiënten droog-nat en open-besloten, zullen worden versterkt. De locaties voor woondoeleinden zijn minder geschikt voor de Hazelworm. Delen van tuinen kunnen eventueel wel biotoop vormen. Indien de soort voorkomt, zal een lokaal negatief effect optreden. De gunstige staat van instandhouding van de populatie blijft bestaan, omdat de soort in de hele binnenduinstrand voorkomt.

Tijdelijke effecten

Omdat de soort waarschijnlijk niet voor komt, treden geen tijdelijke effecten op.

Effecten op libellen

In het plangebied zijn geen beschermde libellen aanwezig. Er treden dan ook geen effecten op libellen op.

Effecten op vlinders

In het plangebied zijn geen beschermde vlinders aanwezig. Effecten op vlinders treden dan ook niet op.

Effecten op vissen

In het plangebied zijn geen beschermde vissen aanwezig. Effecten op vissen treden dan ook niet op.

Effecten op slakken

Permanente effecten

De Wijngaardslak is op verschillende locaties in het plangebied aangetroffen. Het gaat voornamelijk om kleine bosjes aan de rand van het gebied met een strooisellaag, waarin de slakken zich bij droogte terug kunnen trekken. De meeste locaties liggen in toekomstig natuur- en cultuurpark. De Wijngaardslak komt overal voor langs de Binnenduinrand van Zuid-Kennemerland. De soort wordt ook regelmatig gezien in tuinen in de aan het plangebied grenzende villawijk. In de toekomst kan de Wijngaardslak in het cultuurpark en in delen van het natuurpark blijven voorkomen. De nieuwe bebouwing vormt geen belemmering voor de soort, aangezien de tuinen van villawijken ook een geschikte biotoop vormen.

Tijdelijke effecten

In de aanlegfase zal in de bebouwingsvlekken mogelijk biotoop verloren gaan. Aansluitend kan het biotoop gehekoloniseerd worden.

Effecten op overige taxonomische groepen

In het plangebied komen geen andere beschermde dieren voor. Er treden dan ook geen effecten op andere soortengroepen dan boven genoemd op.

3.3 Conclusie effecten op beschermde dier- en plantensoorten

Voor de wettelijke bepaling dient worden aangegeven of ingrepen een effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de populatie. Samenvattend kan worden geconcludeerd dat voor een aantal soorten lokaal negatieve effecten optreden. Er treedt echter geen negatief effect op de gunstige instandhouding van deze soorten op. Alle soorten waarvoor hiervoor een negatief gevolg is beschreven, worden hieronder samengevat.

Door de inrichting van het natuurpark met een kwelzone kan voor diverse beschermde en bedreigde soorten een positief effect optreden. Ook door andere inrichtings- en beheersmaatregelen, bijvoorbeeld in het cultuurpark, zijn positieve effecten te realiseren. Op welke soorten positieve effecten optreden hangt af van de inrichting van onder andere het natuurpark.

Lokaal negatieve effecten, maar niet op de gunstige staat van instandhouding van soorten

- Mogelijk op winterverblijven van Watervleermuis en met een kleine kans op Laatvlieger en Ruige dwergvleermuis. De verblijven zijn echter niet met zekerheid aangetoond.
- Mogelijk op winterverblijven van de Gewone dwergvleermuis.
- Mogelijk op zomerverblijven van Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. De verblijven zijn echter niet met zekerheid aangetoond.
- Op het foerageergebied van de Watervleermuis slechts indien de verlichting rond het meer toeneemt.
- Daslook: Negatief effect treedt op door gedeeltelijke bebouwing (bouwvlek V) van de grootste groeiplaats binnen het plangebied. In de tuinen kan de plant blijven bestaan.
- Knikkende vogelmelk: een effect treedt op door bebouwing van één van de twee groeiplaatsen.
- Gewone vogelmelk: er treedt een negatief effect op door vernietiging van een aantal van de groeiplaatsen binnen het plangebied. De meeste groeiplaatsen kunnen echter blijven bestaan.
- Amfibieën. Er treedt een negatief gevolg op de trek van Gewone pad en Kleine watersalamander in het voorjaar van de duinen naar de wateren in het plangebied op door het toenemende gemotoriseerde verkeer langs de duinen. En door het vernietigen van een voortplantingswater (een met neerslagwater vol gelopen kelder).
- Kauw: Er treedt een effect op door het vernietigen van 17 meermaals gebruikte nesten in het hoofdgebouw.

Effect op de gunstige staat van instandhouding van soorten

- Er wordt geen effect op de gunstige staat van instandhouding van populaties verwacht.

Tijdelijke effecten

Tijdelijke effecten kunnen optreden tijdens de aanlegfase voor verschillende soortengroepen. Beperking van deze effecten door schadebeperkende maatregelen dient te worden uitgewerkt tijdens de voorbereiding van de uitvoering.

Tabel 1: Samenvatting effecten op beschermde soorten

Soort/soortengroep	Lokaal negatief effect	Effect op gunstige staat van instandhouding	Mitigatie mogelijk	Compensatie mogelijk
Gewone dwergvleermuis	op mogelijk zomer- en/of winterverblijf	nee	ja	ja
Watervleermuis	op mogelijk winterverblijf (of foerageergebied)	nee	nee	ja
Laatvlieger	op mogelijk winter- en/of zomerverblijf	nee	ja	ja
Ruige dwergvleermuis	op mogelijk winterverblijf	nee	nee	ja
Daslook	ja	nee	ja	ja
Gewone vogelmelk	ja	nee	nee	ja
Knikkende vogelmelk	ja	nee	ja	ja
Amfibieën	ja	nee	ja	ja
Kauw	ja	nee	ja	ja

4 EFFECTEN OP HABITATRICHTLIJNGEBIED

4.1 Wettelijk kader en toetsingschema

In het kader van de Europese Habitatrichtlijn worden voor bepaalde habitats (natuurgebieden) en habitats van soorten (leefgebieden) zogeheten Speciale Beschermingszones (SBZ-H) aangewezen. Nederland heeft de duinen van Zuid-Kennemerland bij de EU aangemeld als Habitatrichtlijngebied, genaamd Kennemerland-Zuid. De definitieve vaststelling door de EU heeft nog niet plaatsgevonden. Het plangebied grenst aan de westrand direct aan de Speciale Beschermingszone. Een klein deel van het plangebied maakt ook deel uit van deze SBZ.

De EU Vogelrichtlijn beschermt vogels in bepaalde beschermingszones. Daarnaast zijn op nationaal niveau in het kader van de Natuurbeschermingswet van 1967 bepaalde Natuurmonumenten beschermd. Voor de natuurbeschermingswet wordt een nieuw wetsvoorstel uitgewerkt. Daarin zullen ook de EU-Habitatrichtlijn en de EU-Vogelrichtlijn wat betreft de gebiedsbescherming worden omgezet in Nederlandse wetgeving. In de omgeving van het plangebied zijn geen EU-Vogelrichtlijngebieden aangewezen. Op enkele kilometers afstand ligt het beschermd Natuurmonument Zuid-Kennemerland zuid. De afstand van het plangebied tot het beschermd Natuurmonument is zodanig groot dat geen effect zal worden verwacht door de plannen in het bestemmingsplangebied. Met deze wettelijke bepalingen hoeft dus in het kader van de bestemmingsplanprocedure geen rekening te worden gehouden.

De toets van het ontwerp bestemmingsplan is op dit moment een verantwoordelijkheid van de gemeente. Een ontheffingsaanvraag is voor het habitatgebied niet aan de orde. In het wetsvoorstel 'Wijziging Natuurbeschermingswet 1998' zijn de verantwoordelijkheden in nationale wetgeving vastgelegd. Op dit moment heeft het wetsvoorstel nog niet de goedkeuring van de Tweede kamer. De verantwoordelijkheden zijn terug te voeren op jurisprudentie van de Raad van State. Daaruit is gebleken dat lidstaten en hun organen zich tussen de inzending van de lijst van habitatrichtlijngebieden (april 2003) en de vaststelling (verwacht in 2004) dienen te onthouden van activiteiten die het bereiken van het door de richtlijn nagestreefde resultaat ernstig in gevaar kunnen brengen. Na vaststelling door Brussel zal artikel 6 van de Habitatrichtlijn aan de orde zijn. Vervolgens zal het afwegingskader van de natuurbeschermingswet 1998 aan de orde komen nadat de minister het gebied heeft aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn. Vooruitlopend op de aanwijzing door Brussel zullen we in het kader van dit rapport de effecten op het Habitatrichtlijngebied toetsen.

De toetsing is uitgewerkt door het Ministerie van LNV in het stappenplan "Werken aan Natura 2000" (zie figuur 1). Voor de toetsing van de effecten zal dit stappenplan worden gebruikt. Het volgende stroomschema zal worden doorlopen:

1. Kan een activiteit gevolgen hebben voor een richtlijngebied? Alleen als er gevolgen zijn is artikel 6 mogelijk van toepassing.
2. Kunnen de activiteiten gekwalificeerd worden als bestaand gebruik of als een nieuwe activiteit? Bestaand gebruik valt onder het tweede lid van artikel 6 (zie kader)
3. Kan de activiteit, in geval van een nieuwe activiteit, significante gevolgen hebben? Zo ja dan is het derde lid van toepassing. Er dient dan een passende beoordeling te worden gemaakt.

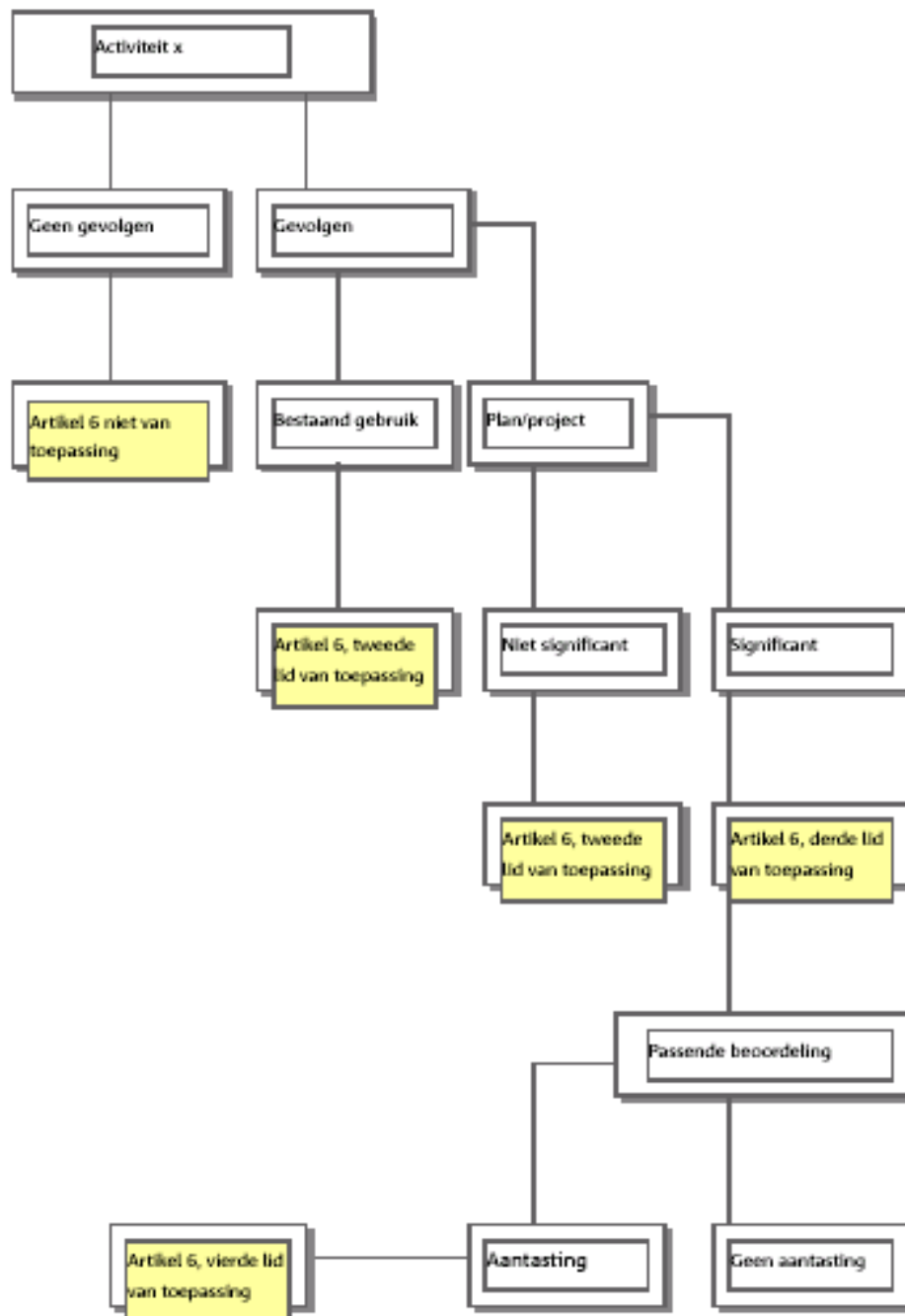
4. Leiden de uitkomsten van de passende beoordeling tot aantasting van de natuurlijke kenmerken of bestaat hierover duidelijke twijfel? In dat geval is het vierde lid van toepassing (zie kader). Het vierde zegt dat indien een project of plan ondanks negatieve gevolgen, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van openbaar belang, toch moet worden gerealiseerd, compenserende maatregelen moeten worden genomen om te waarborgen dat de algemene samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Het gaat er niet om dat de gevolgen zeker optreden, maar of het redelijkerwijs aannemelijk is dat gevolgen zich kunnen voordoen.

Bij dit bestemmingsplan gaat het om een nieuwe activiteit of een nieuw plan. Volgens de eerste inschatting bestaat de kans dat significante gevolgen optreden, omdat het plangebied direct grenst aan de SBZ Kennemerland-Zuid. Een klein deel van het plangebied maakt deel uit van de SBZ. Er dient dus een passende beoordeling te worden gemaakt. In deze effectenstudie zal onderzocht worden of de natuurlijke kenmerken van de SBZ worden aangetast.

Figuur 1: Stappenplan uit “Werken aan Natura 2000”

STROOMSCHEMA

Artikel 6 Habitatrictlijn	
1	De Lidstaten treffen voor de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen; deze behelzen zo nodig passende specifieke of van ruimtelijke ordeningsplannen deel uitmakende beheersplannen en passende wettelijke, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen, die beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen natuurlijke habitats van bijlage I en de soorten van bijlage II die in die gebieden voorkomen.
2	De Lidstaten treffen passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen voor zover die factoren gelet op de doelstellingen van deze richtlijn een significant effect zouden kunnen hebben.
3	Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Gelet op de conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied en onder voorbehoud van het bepaalde in lid 4, geven de bevoegde nationale instanties slechts toestemming voor dat plan of project nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten en nadat zij in voorkomend geval inspraakmogelijkheden hebben geboden.
4	Indien een plan of project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, neemt de Lid-Staat alle nodige compenserende maatregelen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bevaard blijft. De Lid-Staat stelt de Commissie op de hoogte van de genomen compenserende maatregelen. Wanneer het betrokken gebied een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat en/of een prioritair soort is, kunnen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten dan wel, na advies van de Commissie, andere dwingende redenen van groot belang worden aangevoerd.

Op dit moment bestaat er nog geen ontheffingsprocedure voor de Habitatrictlijn. Een en ander wordt vormgegeven in het kader van de nieuwe Natuurbeschermingswet. Ontheffing zal alleen worden verleend indien er geen significante negatieve effecten op de natuur zijn, geen andere bevredigende oplossing bestaat en dwingende redenen van groot openbaar belang (met inbegrip van redenen van sociale of economische aard) aanwezig zijn.

4.2 Instandhoudingsdoelstelling Habitatrictlijngebied Kennemerland-Zuid

De toetsing dient plaats te vinden aan de natuurlijke kenmerken van de SBZ. De natuurlijke kenmerken zijn opgenomen in een instandhoudingsdoelstelling. Natuurlijke kenmerken van een gebied zijn de kwalificerende soorten en de kwalificerende habitats waarvoor een gebied is aangewezen. De kwalificerende habitats bestaan uit vegetatietypes.

Volgens de Habitatrictlijn is het niet verplicht om ook de effecten op andere dieren dan de kwalificerende soorten te toetsen. Hieronder zullen ook deze effecten worden aangegeven op dieren die in de duinen leven, grenzend aan het plangebied. Deze zijn echter minder belangrijk dan kwalificerende habitats en kwalificerende soorten. Het (concept) beleidsplan voor het Nationaal Park Zuid-Kennemerland zal gebruikt worden voor de toetsing.

Tabel 2. Kwalificerende soorten en habitats van SBZ-H Kennemerland-Zuid

Kwalificerende soorten	Kwalificerende habitats	prioritair	Voorkomen in % van het areaal beschermde habitats**
	2110 Embryonale wandelende duinen		0%
Nauwe korfslak	2120 Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> (witte duinen)		1%
Groenknolorchis	2160 Duinen met duindoorn		35%
	2170 Duinen met Kruiwilg		1%
	2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied		15%
	2190 Vochtige duinvalleien		2%
	2130 Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie	prioritair	45%
	2150 Eu-atlantische vastgelegde ontkalkte duinen	prioritair	1%

Bronnen

*: Internetsite Ministerie van LNV, Natura 2000 (2003)

** Alterra, mededeling J. Janssen

De grens van het Habitatrichtlijngebied is weergegeven in bijlage 1. De ligging van de kwalificerende habitats is weergegeven in bijlage 2. De habitattypen 'EU-atlantisch vastgelegde duinen' (2150), en 'Embryonale wandelende duinen' (2110) komen in de duinen binnen een afstand van 2 km niet voor rond het plangebied (zie ook vegetatiekaart van PWN, bijlage 2). Deze gegevens zijn ook gebruikt bij de aanwijzing van de SBZ.

De natuurlijke kenmerken van de genoemde habitattypen zijn de vegetaties die horen bij de diverse habitats. Daaraan zal ook hoofdzakelijk worden getoetst. Het tweede belangrijke natuurlijke kenmerk wordt gevormd door de kwalificerende soorten. Tevens maken andere dieren deel uit van de natuurlijke kenmerken van het Habitatgebied. Deze zijn echter minder belangrijk dan de kwalificerende habitats en de kwalificerende soorten. In het geval van de SBZ Kennemerland-Zuid zullen effecten worden aangegeven op diergroepen die leven aan de oostelijke rand van het duingebied. Slechts in het randgebied zijn effecten te verwachten. Er zal getoetst worden aan de volgende soortengroepen:

- Broedvogels;
- Veermuizen;
- zoogdieren als boomarter, reen, damherten, vos, konijn;
- amfibieën;
- reptielen als de zandhagedis;
- vlinders en libellen.

Het beleid van PWN en Natuurmonumenten in het aangrenzend duingebied is verwoord in het (concept) beleidsplan van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland (2002).

Het hoofddoel is het ontwikkelen van het natuurlijke ecosysteem in het Nationaal Park met behoud van de diversiteit. Het zand weer de kans geven om vrij te stuiven wordt hiervoor als de belangrijkste motor gezien. Op een aantal plaatsen zullen actief nieuwe mobiele duinen worden geïnitieerd.

Daarnaast gelden de volgende nevendoelelen:

- instellen van integrale begrazing;
- begeleiden van de vernatting;
- bescherming van aardkundige waarden;
- beheren van bossen en open duin;
- faunabeheer;
- rust houden in droge (park)bossen;
- structuurverrijking in het bos door dood hout niet af te voeren (broedplek voor bosvogels).

In de duinen grenzend aan de noordwest kant van Park Brederode komt sinds enige tijd een boommarker voor. Derhalve is het beleid van PWN en Natuurmonumenten hier gericht op rust.

4.3 Effecten op kwalificerende habitats met zijn natuurlijke kenmerken

4.3.1 Effecten door oppervlakteverlies

Het habitatrictlijngebied dat ligt binnen de bestemmingsplangrens heeft de functie natuur gekregen. Bij de begrenzing van de functie is zoveel mogelijk de (voorlopige) grens van de SBZ aangehouden. Bij de scheiding van Bebouwingsvlek I en de SBZ is de grens van de “rode contour” uit het streekplan aangehouden. Beide grenzen lopen hier niet parallel. De gemeente heeft bezwaar gemaakt bij het Ministerie van LNV om hier de grens van de SBZ aan te passen aan de grens van de Rode contour. Er zal geen nieuw gebouw worden geplaatst in het Habitatrictlijngebied. Het pompstation en het schaftlokaal krijgen de woonfunctie. Er is rond deze gebouwen samen circa 800 m² erf bestemd.

Er is wel bebouwing gepland op de locatie waar grens van de Rode contour en de SBZ niet overeenkomen. Er vindt geen bebouwing plaats buiten de Rode contour. Op de locatie waar bebouwingsvlek I deel uitmaakt van de SBZ, ligt thans een parkeerterrein.

Permanente effecten

Van het Habitatrictlijngebied zal circa 800 m² (0,08 ha) aan habitat verloren gaan. Volgens de kaart van PWN is het habitatype van dit bos onbekend. Aangezien er veel stinzenplanten voorkomen, valt het bos te karakteriseren als stinzenbos. Dit type hoort bij habitat 2180, ‘Beboste duinen van het atlantische, continentale en boreale type’. Van dit Habitatype zijn in de SBZ meer dan 100 hectare aanwezig (zie kaart PWN, bijlage 1). In verhouding met het totale areaal van het habitatype is 800 m² (0,08 ha) verwaarloosbaar. Er treedt dus geen significant effect op door oppervlakteverlies.

Bij bebouwingsvlek I ligt nu een parkeerterrein. Er is geen kwalificerend habitat aanwezig. Er vindt geen oppervlakteverlies van een kwalificerend habitat plaats.

Tijdelijke effecten

Tijdens de verbouwing van de twee gebouwen kan tijdelijk stinzenbos worden beschadigd. Tijdelijke effecten kunnen worden beperkt door zo voorzichtig mogelijk te werk te gaan rond de twee gebouwen. Voor de bouw van de andere locaties hoeft het Habitatrictlijngebied niet betreden te worden.

4.3.2 Effecten door versnippering

Permanente effecten

Het plangebied ligt aan de rand van het Habitatrichtlijngebied. Versnippering van het gebied zal dan ook niet optreden.

Tijdelijke effecten

Tijdens de aanlegfase zal alle bouwverkeer het terrein vanuit de Brederodelaan in het oosten bereiken. Er zal geen tijdelijke versnippering van het Habitatrichtlijngebied optreden.

4.3.3 Effecten door grondwaterstandsveranderingen

Permanente effecten

In de SBZ zijn slechts de habitattypen 'Vochtige duinvalleien' en 'Duinen met kruipwilg' gevoelig voor grondwaterstandsverlagingen. Volgens het bestemmingsplan is er geen noodzaak om de grondwaterpeilen aan te passen. 'Duinen met kruipwilg' liggen op een minimale afstand van 600 m van het plangebied. Het meest nabij gelegen 'Vochtige duinvallei' van zeer kleine omvang (kleiner dan 0,1 ha) ligt op een afstand van circa 200 meter van het plangebied achter het zusterduin. De dichtstbij gelegen duinvallei van enige omvang (circa 1 ha met vegetatie 'Vochtige duinvallei') ligt op een afstand van ruim 600 meter van het plangebied. Aangezien de grondwaterstanden niet verlaagd zullen worden treedt geen negatief effect op de kwalificerende habitats. Indien in de loop van de bouwplannen blijkt dat een peilverandering gewenst is, dient eerst onderzoek worden gedaan naar de uitstralingseffecten op de twee hier genoemde kwalificerende habitattypen.

Tijdelijke effecten

Misschien is het noodzakelijk om tijdens de bouwfase op een aantal locaties tijdelijk het grondwater te verlagen. In hoeverre dat noodzakelijk is hangt af van de inrichtingsplannen. Voor een dergelijke ingreep moet berekend worden in welke mate dat leidt tot daling van de grondwaterstand in de duinen. De vegetatie van duinvalleien is aangepast aan droge en natte jaren door te pendelen op de nat-droog gradiënt binnen een vallei.

4.3.4 Effecten door verstoring

Vanuit het plangebied wordt geen directe toegang tot de duinen aangelegd. Wel wordt er een fiets- en wandelpad langs de duinen aangelegd, zodat de toekomstige bewoners van Park Brederode gebruik kunnen maken van de hoofdingang naar het Nationaal Park. De padenstructuur binnen het Nationaal Park en SBZ wordt daardoor ook niet veranderd. De bewoners maken van dezelfde padenstructuur gebruik als de andere bezoekers van het Nationaal Park. Bovendien is het aantal bezoeken door de nieuwe bewoners verwaarloosbaar ten opzichte van het huidige aantal bezoekers dat reeds gebruik maakt van de bestaande fiets- en wandelpaden.

Permanente effecten

De vegetaties van de Habitattypen zijn niet gevoelig voor verstoring.

Effecten door verstoring zijn effecten die optreden als mensen de natuur verstoren door aanwezigheid, bijvoorbeeld tijdens het wandelen door het Habitatrichtlijngebied.

Potentieel kan verstoring optreden op vogels en zoogdieren. Insecten, amfibieën en reptielen zijn minder gevoelig voor verstoring. Doordat er geen directe toegang van het plangebied naar het Nationaal Park wordt aangelegd, zal er geen extra verstoring optreden. De bewoners gebruiken de bestaande padenstructuur. Er mag niet van de paden worden afgeweken. De padenstructuur in het Nationaal Park is ingericht op rustzones. Een klein deel van het Habitatrichtlijngebied maakt deel uit van het plangebied. Ook de padenstructuur van dit deel van het plangebied zal niet veranderen. Er zal geen effect optreden door uitvoering van het bestemmingsplan.

Effecten die kunnen optreden op dieren uit de duinen die af en toe van het plangebied gebruik maken, beschreven zijn in hoofdstuk 3 (amfibieën).

Tijdelijke effecten

Er zullen geen tijdelijke effecten optreden door verstoring.

4.3.5 Effecten door geluid

Door de aanwezigheid van meer mensen in het plangebied na herinrichting zal meer geluid worden geproduceerd, door verkeer, spelende kinderen, muziek, grasmaaiers, etc. Het geluid door verkeer zal beperkt zijn, omdat een maximale snelheid van 30 km/h geldt. De toename van geluid is niet gekwantificeerd in het kader van het bestemmingsplan (zie paragraaf 2).

Voor de beoordeling van de effecten wordt de volgende aanname gedaan: in de aangrenzende SBZ zijn bos en struweel aanwezig. Bovendien vormt de binnenste duinenrij een steile helling van 20 a 40 m hoog. De top van deze duinenrij ligt op een afstand van 200 meter vanaf het plangebied. Gezien de aard van het geluid in een woonwijk, en het aanwezige bos, zal het geluid niet verder dan 200 m de SBZ indringen.

Permanente effecten

De vegetatie van de kwalificerende habitats is niet gevoelig voor geluid. Uit een inventarisatie van de broedvogelterritoria van PWN is bekend dat in het aangrenzende gebied in een zone van 200 meter de in het kader opgenomen vogels broeden (zie hieronder). Alle hieronder opgenomen vogels komen voor in villawijken (in Zuid-Kennemerland). Daardoor kan worden geconcludeerd dat ze niet gevoelig zijn voor geluid van een woonwijk. Het zijn alle min of meer cultuurvolgers die ook in of aan de rand van menselijke neerzettingen voorkomen. De dichtheid van deze vogels wordt niet beïnvloed door de factor geluid, maar door het aanbod aan broedgelegenheid en voedsel.

Broedvogels in SBZ tot 200 m afstand van het plangebied

Boomklever	Boomkruiper	Boompieper	Bosuil	Buizerd
Ekster	Fluiter	Gekraagde roodstaart	Glanskop	Goudvink
Grasmus	Gouwe vliegenv.	Grote bonte specht	Nachtegaal	Sperwer
Startmees	Tuinfluiter	Vuurgoudhaantje	Zanglijster	Zomertortel
Zwarte kraai	Zwartkop			

Ook zoogdieren als ree, bunzing, konijn en andere zoogdieren zijn dieren die niet gevoelig zijn voor geluid op afstand. De dichtheid van deze soorten wordt beïnvloed door de padenstructuur (dichtheid van paden) en de factor jacht. Het zijn min of meer cultuurvolgers die in menselijke omgeving voor kunnen komen.

In de noordelijke omgeving van het plangebied kan volgens PWN de Boommarter voorkomen. De afstand tot het plangebied is niet precies bekend. De boommarter is in de schemering en 's nachts actief. Hij zal geen hinder ondervinden door extra geluid vanaf het plangebied.

Vleermuizen zijn met name 's nachts actief. Zij zullen door geluid overdag niet worden verstoord. Bovendien foerageren de meeste soorten vleermuizen ook in de bebouwde kom in villawijken en groene wijken.

Reptielen en amfibieën trekken zich niets aan van geluid. Alle rond het plangebied voorkomende amfibieën (Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander) komen in stedelijke omgeving voor. Reptielen zijn niet gevoelig voor geluid op afstand. In het bos komen nauwelijks libellen en bijzondere vlinders voor. Zowel vlinders als libellen zijn niet gevoelig voor geluid.

Tijdelijke effecten

Tijdelijke effecten op vogels kunnen zoveel mogelijk worden voorkomen door de ingrepen niet te plegen tijdens de broedperiode van 1 maart t/m 15 juli.

4.3.6 Effecten door licht

De aanwezigheid van meer mensen in het plangebied zal meer verlichting opleveren. De toename van licht is niet gekwantificeerd in het kader van het bestemmingsplan.

Voor de effectenstudie worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

in de aangrenzende SBZ zijns bos en struweel aanwezig. Bovendien vormt de binnenste duinenrij een steile helling van 20 a 40 m hoog. In de duinen (en ook in het plangebied) staan tot 30 m hoge bomen. De hoogste top van de helling ligt op een afstand van circa 200 tot 300 m van het plangebied. De gebouwen aan de duinrand zijn met maximaal 3 woonlagen en circa 12 meter hoogte lager dan de duinen en de bomen. De gebouwen met 4 bouwlagen liggen aan de oostkant van het plangebied en verder af van de duinen. De sterkte van het licht zal beperkt zijn (in vergelijking met verlichting van snelwegen, kassen etc.). Door de aanwezigheid van bos en helling zal het licht niet verder doordringen in de aangrenzende SBZ dan maximaal 100 meter.

Permanente effecten

De vegetatie van de kwalificerende habitattypen is niet gevoelig voor licht.

De effecten op dieren in het Habitatrictlijngebied zijn vergelijkbaar met de effecten door geluid. Vogels en zoogdieren van de duinen, amfibieën en reptielen zijn niet gevoelig voor licht op afstand. De boommarter is eventueel wel gevoelig voor licht. De meeste vleermuissoorten zijn niet gevoelig voor verlichting. Sommige foerageren zelfs bij lantaarnpalen omdat er veel insecten worden aangetrokken. De Watervleermuis is wel gevoelig voor verlichting. De Watervleermuis verblijft waarschijnlijk in de duinen en komt op Park Brederode boven het meer foerageren.

Effect hangt af van de mate van verlichting boven het meertje in het plangebied zelf. In de aangrenzende duinen is in een zone van 100 meter geen oppervlaktewater aanwezig waar Watervleermuizen foerageren.

Lichtgevoeligheid van vleermuizen

Aan de noordwest rand van het plangebied zijn twee gebouwen die als woonruimte zullen worden bestemd. Deze twee gebouwen liggen in het Habitatrichtlijngebied. In de omgeving van deze twee gebouwen zijn bij de inventarisatie vliegende en/of foeragerende vleermuizen aangetroffen, namelijk de Rosse vleermuis, de Laatvlieger en de Gewone dwergvleermuis.

Is er een negatief effect op de vleermuizen door meer licht door de bewoning?

De Rosse vleermuis verlaat voor de jacht zijn verblijfplaats lang voordat het donker is, meestal binnen 15 minuten na zonsondergang. Bij bebouwing jagen Rosse vleermuizen graag boven straatlantaarns op open plekken. Boven verlichte plekken kan de activiteit de hele nacht hoog zijn.

De Laatvlieger kan in de schemering worden waargenomen op open plekken in stadsparken, bij straatlantaarns, in groene buitenwijken en in dorpen. De soort wordt dus niet verstoord door twee huizen.

De Gewone dwergvleermuis verblijft 's zomers vooral in woonhuizen (bijvoorbeeld in spouwmuren). De soorten storen zich niet aan bewoning.

Conclusie: alle drie soorten zijn niet gevoelig voor extra verlichting door de 2 extra woningen aan de rand van het gebied.

Tijdelijke effecten

Tijdelijke effecten door licht treden niet op

4.4 Effecten op kwalificerende soorten

4.4.1 Effecten op de Nauwe korfslak

De Nauwe korfslak komt sporadisch voor langs de binnenduinrand. Actuele verspreidingskaarten van de Nauwe korfslak zijn niet beschikbaar. Het voorkomen wordt momenteel nader onderzocht, maar er is nog geen afgerond beeld beschikbaar (mededeling de heer Bruyne, Universiteit van Amsterdam). Het is een soort die voorkomt in de strooisellaag van vochtige duin- en moerasbossen, en dan met name in de overgang van nat naar droog. Soms kan hij ook op drogere delen voorkomen. De hoofdbiotoop ligt aan de rand van vochtige duinvalleien. Hij komt dicht bij de binnenduinrand dan bij de zeereep voor (Bruyne et al). De afstand tot het plangebied is niet bekend. De afstand is minimaal 200 m, omdat op een afstand van minimaal 200 m de dichtstbij gelegen duinvallei met een overgang nat-droog voorkomt.

Permanente effecten

Gezien het feit dat de grondwaterstand waarschijnlijk niet wordt veranderd zal er geen negatief effect optreden op de aan overgangen van droog naar nat gebonden soort. Indien tijdens de uitwerking van de inrichtingsplannen blijkt dat een peilverandering gewenst is, dient eerst het effect op de grondwaterstanden in de omgeving (de SBZ) te worden berekend. Het effect mag niet meer dan 200 m uitstralen naar de duinen. De Nauwe korfslak is niet gevoelig voor verstoring en voor licht of lawaai.

Tijdelijke effecten

Afhankelijk van de inrichting kan het nodig blijken om de grondwaterstand tijdens de bouwfase te verlagen. Dit zal echter pas tijdens de uitwerkingsfase blijken. Tijdelijke verlaging van de grondwaterstand heeft geen effect op de Nauwe korfslak. Zoals boven vermeld kan de Nauwe korfslak ook op drogere delen voorkomen. Indien het voor een periode iets droger is, kan de soort overleven.

4.4.2 Effecten op de Groenknolorchis

De Groenknolorchis is een soort van vochtige duinvalleien en gevoelig voor grondwaterstandsverlagingen. Hij komt theoretisch voor in het Habitattype 2190, 'Vochtige duinvalleien'. Volgens Weeda *et al* (1994) lijkt de plant uit de vastelandsduinen te zijn verdwenen. Ook PWN meldt geen vindplaats van de Groenknolorchis. In het duingebied zijn wel vochtige duinvalleien aanwezig waar de soort ooit weer terug kan komen.

Permanente effecten

In het plangebied vinden geen peilverlagingen plaats. Er zal dus ook geen negatief effect optreden op een potentiële groeiplaats van de Groenknolorchis. De meest nabij gelegen vochtige duinvallei (van zeer kleine omvang; kleiner dan 0,1 ha) ligt op een afstand van circa 200 meter van het plangebied achter het Zusterduin. De dichtstbij gelegen vochtige duinvallei met enige omvang ligt op een afstand van ruim 600 meter van het plangebied.

Planten zijn niet gevoelig voor verstoring door geluid en licht.

Tijdelijke effecten

Eventueel zijn grondwaterstandsverlagingen noodzakelijk tijdens de bouwfase. De reikwijdte van dit effect is nog niet bekend. Bepaalde tijdelijke daling van het grondwaterpeil heeft geen negatief effect op de Groenknolorchis. Tijdelijk kan de plant pendelen met/op de vochtgradiënt, net als in natte en droge jaren.

Planten zijn niet gevoelig voor lawaai en geluid in de aanlegfase.

4.5 Cumulatieve effecten

De effecten dienen niet alleen op zich zelf worden beoordeeld. Indien er in en rond het Habitatrictlijngebied andere activiteiten plaatsvinden of gepland zijn, dient de cumulatie van de effecten te worden beoordeeld. In de omgeving van het plangebied moet met de volgende plannen rekening worden gehouden.

- Ten zuiden van het landgoed Caprera bestaan plannen om hockeyvelden van de Hockeyclub Bloemendaal om te vormen in kunstgrasvelden.
- Het bestemmingsplan Duin en Daal, circa 1 km ten zuiden van het plangebied wordt op dit moment vernieuwd door de gemeente Bloemendaal.
- In de gemeente Velsen wordt direct noordelijk van het plangebied op het terrein van het voormalige zwembad een woningbouwlocatie gerealiseerd. Omdat het om een andere gemeente gaat, is de beoordeling van een cumulatief effect niet vereist, maar wel gewenst.

Aanleg van kunstgrasvelden

Op de plaats van de huidige hockeyvelden van de Hockeyclub Bloemendaal met natuurgras, zullen kunstgrasvelden worden aangelegd. De effecten van de ingrepen zijn beschreven door Bureau Vista. De hockeyvelden maken geen deel uit van de SBZ Kennemerland-Zuid. Zij grenzen wel aan de SBZ.

Vista concludeert in dit rapport dat er geen negatieve effecten optreden door vernietiging van het grasveld, omdat de huidige natuurwaarde ervan laag is. De veranderde hydrologie onder het kunstgras veroorzaakt een grote kwelstroom vanuit de duinen. Hoe groot het uitstralingseffect is en of er grondwaterafhankelijke vegetatie wordt beïnvloed is niet bekend.

Het toenemende geluid door intensiever gebruik van het kunstgrasveld heeft geen gevolgen voor de nachttactieve vleermuizen, omdat de velden van de Hockeyclub Bloemendaal niet verlicht worden.

Over effecten op amfibieën is geen conclusie aangegeven, omdat er geen gegevens beschikbaar zijn.

Bestemmingsplan Duin en Daal

Het bestemmingsplan Duin en Daal is conserverend van karakter. Het gehele plangebied is aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Ingrepen zullen slechts beperkt worden toegestaan. Er worden geen gevolgen verwacht op het aangrenzende Habitatrictlijngebied Kennemerland-Zuid.

Woningbouwlocatie Velsereind

Het oude zwembad ligt net ten noorden van het plangebied. Voor dit gebied worden op dit moment plannen ontwikkeld voor woningbouw. De natuurwaarden van dit gebied worden op dit moment verkend. De plannen voor deze woningbouwlocatie zijn minder ver ontwikkeld dan in het bestemmingsplangebied Meer en Berg. De locatie Velsereind is echter veel kleiner dan Meer en Berg. Het plangebied bevindt zich buiten de SBZ, maar grenst er direct aan. In hoeverre er aanpassingen van de grondwaterstand noodzakelijk zijn, is nog niet bekend.

Door het bestemmingsplan Meer en Berg treedt geen significant negatief effect op de SBZ op. De plannen die in de omgeving zullen plaatsvinden tasten de SBZ niet aan, omdat ze buiten de SBZ liggen. In hoeverre de grondwaterstanden in Velsereind dienen te worden veranderd, is in deze fase van de plannen nog niet bekend. Onder de kunstgrasvelden vindt lokaal betere drainage plaats. In hoeverre dat doorwerkt op de duinen is niet bekend. Echter voor de beoordeling van de cumulatieve effecten met bestemmingsplan Meer en Berg is dit niet van belang zolang het waterpeil in Meer en Berg niet wordt gewijzigd. Indien bij de inrichting blijkt dat verlaging van de grondwaterstand wel gewenst is, dienen de effecten samen met de effecten van andere grondwaterstandsveranderingen te worden beoordeeld.

4.6 Conclusies effecten op Habitatrictlijngebied Kennemerland-Zuid

Zowel op de kwalificerende habitattypen en de kwalificerende soorten is geen significant negatief effect te verwachten. Ook op andere dieren in de aangrenzende duinen en op de doelstelling van het Nationaal Park zal geen significant effect optreden. Optredende effecten zonder significante gevolgen worden hieronder samengevat.

Effecten met niet significante gevolgen

- In het Habitatrictlijngebied in het plangebied zal rond twee bestaande gebouwen in totaal 800 m² erf worden bestemd. Op deze locatie is kwalificerend habitatype 2180 'Beboste duinen van het atlantische, continentale en boreale type' aanwezig. In verhouding met de in totaal meer dan 100 ha van dit habitat in de SBZ Kennemerland-Zuid, kan niet worden gesproken van een significant effect.
- Er zal een lokaal negatief effect optreden op de trek van Gewone pad en Kleine watersalamander van de duinen naar de voortplantingswateren in het plangebied. Mitigatie van de gevolgen is mogelijk (zie paragraaf 3.2 en 6).

Significante gevolgen

Door het bestemmingsplan Meer en Berg zullen geen significante effecten optreden.

5 EFFECTEN OP PROVINCIALE ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

5.1 Toetsingscriteria

Een deel van het plangebied maakt deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (zie bijlage 3). De provincie Noord-Holland heeft dit gebied aangewezen als 'Binnenduinrand'. In de Nota 'Ecologische structuren en natuur- en landschapsbouw' worden de volgende doelen geformuleerd:

In de binnenduinrand van de PEHS streeft de provincie naar herstel en ontwikkeling van natuur die kenmerkend is voor kwelsituaties, stromende duinrellen, overgangssituaties en extensieve begrazing (Provincie Noord-Holland, 1993). Het accent zal moeten liggen op het ontstaan van grazige vegetaties. De provincie denkt dat te bewerkstelligen door het nemen van maatregelen als:

- het afgraven van de voedselrijke toplaag. In combinatie met het dempen van slootjes is het mogelijk hier werk met werk te maken;
- behoud en ontwikkeling van de kwaliteit van het kwelwater en duinrelsystemen;
- bevorderen van het meanderend karakter van de duinrellen;
- graven van poelen en paddentunnels.

Op andere plaatsen van de binnenduinrand streeft de provincie naar versterking van het afwisselend graslandvegetatiepatroon van droog naar nat, van zandig naar venig en naar soortenrijke slootoevers. De bescherming van de binnenduinrand is overigens afhankelijk van daarop afgestemd beleid in aangrenzende gebieden, zoals het tegengaan van verstedelijking, peilverlagingen en wateronttrekkingen.

In de Natuurdoeltypenkaart van de provincie Noord-Holland worden voor het plangebied geen natuurdoelen aangegeven.

De effectbeschrijving vindt dus alleen plaats aan de hand van de doelen uit de Nota 'Ecologische structuren en natuur- en landschapsbouw'.

5.2 Effecten op PEHS

Het grootste deel van het plangebied maakt geen deel uit van de PEHS. Slechts een klein deel van het plangebied is aangewezen als PEHS. In het bestemmingsplan is rekening gehouden met de PEHS door op locaties die behoren tot de PEHS de bestemming natuur of cultuur te leggen. Alleen bebouwingsvlek I en kleine delen van bestemmingsvlek II en V vallen in de PEHS.

Bij de uitwerking daarvan kan rekening gehouden worden met de PEHS. De voorschriften van het bestemmingsplan bieden daarom aanknopingspunten.

In het natuurpark bestaan potenties om de onder 5.1 beschreven doelen van de PEHS te realiseren. In het natuurpark is volgens dit bestemmingsplan het doel de kwelzone te benutten voor natte natuur. Hier zal een duinrel worden ontwikkeld en bestaan kansen voor natte graslanden.

Het bestemmingsplan voldoet aan de doelen vanuit het provinciaal beleid.

6 VOORSTEL TOT MITIGATIE EN/OF COMPENSATIE

In de SBZ komen op enige afstand van het plangebied habitattypen en kwalificerende soorten voor die gevoelig zijn voor grondwaterstandsverlagingen. Indien tijdens de planvorming blijkt dat een verandering van het peil, al dan niet tijdelijk, gewenst of noodzakelijk is, dienen eerst de uitstralingseffecten op de duinen en de kwalificerende habitats en kwalificerende soorten te worden beoordeeld.

Door de uitvoering van het bestemmingsplan zullen geen negatieve effecten optreden op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten. Wel sorteert het plan lokaal negatieve effecten. Deze effecten kunnen gemitigeerd of gecompenseerd worden door bij de uitwerking maatregelen te nemen.

- De Gewone dwergvleermuis en Laativlieger verblijven mogelijk in de winter en zomer en Ruige dwergvleermuizen in de winter op droge plekken in gebouwen in het plangebied. Zij overwinteren meestal in stedelijk gebied. Door aanpassing van het hoofdgebouw bij de verbouwing kunnen verblijfplaatsen eventueel behouden blijven. Er kunnen openingen, gaten en spleten blijven behouden (bijvoorbeeld in het dak) zodat de dieren binnen het gebouw alternatieve locaties kunnen opzoeken.
- Teneinde het foerageergebied van de Watervleermuis te behouden mag de verlichting rond het centrale meer niet toenemen in vergelijking met de huidige situatie.
- Om het effect op Daslook en de Knikkende vogelmelk op bebouwingslocaties te mitigeren dienen deze verplaatst te worden naar andere gebieden in het plangebied. Daslook en Knikkende vogelmelk zijn stinzenplanten (knolgewas) die verplaatst kunnen worden en kenmerkend zijn voor landschapsparken, landgoederen en buitenplaatsen. Het Cultuurpark biedt goede mogelijkheden als nieuwe standplaats voor deze planten. In het Cultuurpark zal een beheer gevoerd worden om het landschapspark te behouden en te herontwikkelen. Dit beheer sluit aan op het beheer gewenst voor Daslook en Knikkende vogelmelk.
- Tevens kunnen voor het behoud van de Daslook in bebouwingsvlak V regels worden opgesteld in relatie tot de tuinen.
- Door het effect van het verkeer tijdens de trek van Gewone pad en Kleine watersalamander van de duinen naar voortplantingswateren in het plangebied te mitigeren kunnen paddentunnels en geleidingsboorden worden aangelegd. De geleidingsboorden zorgen ervoor dat de amfibieën de tunnels kunnen vinden.

Compensatie:

- Nieuwe gebouwen kunnen eenvoudig worden aangepast voor het verblijf van bepaalde vleermuizen in de winter en de zomer.
- Het verdwijnen van één voortplantingswater voor amfibieën (de volgelopen kelder) kan worden gecompenseerd door de aanleg van poelen in het natuurpark.
- Bij verbouwing van het hoofdgebouw gaat mogelijk een verblijfplaats van een klein aantal watervleermuizen verloren. Door de aanleg van een vervangende ruimte met hoge luchtvochtigheid en constant lage temperatuur, kan dit effect worden gemitigeerd. Geschikt zijn bijvoorbeeld ijskelders en (half)ondergrondse waterkelders. De Ruige dwergvleermuis kan meeprofiteren van deze maatregel.

7 MONITORING

Tot dat alle procedures en de bouw in het plangebied zijn afgerond zal monitoring van de beschermde natuurwaarden plaatsvinden. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar monitoring van vleermuizen, Rugstreepad en Zandhagedis.

In 2002 en 2003 is onderzoek gedaan naar zomer- en winterverblijven van vleermuizen. Er zijn geen vleermuizen in verblijven aangetroffen. Tevens zijn geen vraatsporen en uitwerpselen, die op verblijfplaatsen duiden, aangetroffen. Op grond van het sociale gedrag van vleermuizen wordt vermoed dat in het hoofdgebouw en in het Oude zusterhuis enkele vleermuizen verblijven. In beide gebouwen zijn overal kieren, spleten en gaten aanwezig. Aangenomen wordt dat de vleermuizen in kieren en spleten verblijven waar mensen geen toegang hebben. Ook andere gebouwen op het terrein hebben voldoende kieren en spleten voor eventuele zomerverblijfplaatsen. In de monitoring zal extra aandacht aan de eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen worden besteed met het doel erachter te komen in welke delen van het gebouw zij verblijven en of de vermoedens dat zij een zomer- en/of winterverblijf hebben, bevestigd kunnen worden.

De Rugstreepad en de Zandhagedis zijn zwaar beschermde soorten en hun voorkomen is niet eerder in het plangebied aangetoond. Het biotoop in het plangebied is wel geschikt voor de Rugstreepad. Voor de Zandhagedis is het niet de favoriete biotoop. Vanwege hun strikte bescherming zal het (niet)voorkomen van deze twee soorten worden gevolgd.

Bronnen:

Alterra: mededeling van J. Janssen over voorkomen van kwalificerende habitats in september 2003.

Bruyne, R.H. de, H. Wallbrink, A.W. Gmelig Meyling, R. Dekker, R.A. Bank en A.J. de Winter (1997): Verspreidingsatlas van de Nederlandse Mollusken, Deel 1: bijzondere soorten <1985. Voorlopige versie.

Bruyne, R.H. (2003) Mededeling per e-mail op 29 september 2003.

Geelhoed, S., H. Groot, E. van Huijssteden, G. van Leeuwen en P. de Nobel (1998): Vogels in het Landschap van Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer. Utrecht.

Kapteyn, K: Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Haarlem.

Ministerie van LNV (2003) Werken aan natura 2000. Internetsite Natura 2000.

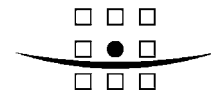
PWN (verschillende jaren): Inventarisatie vegetatietypen en habitattypen.

PWN (verschillende jaren): Inventarisatie broedvogelterritoria.

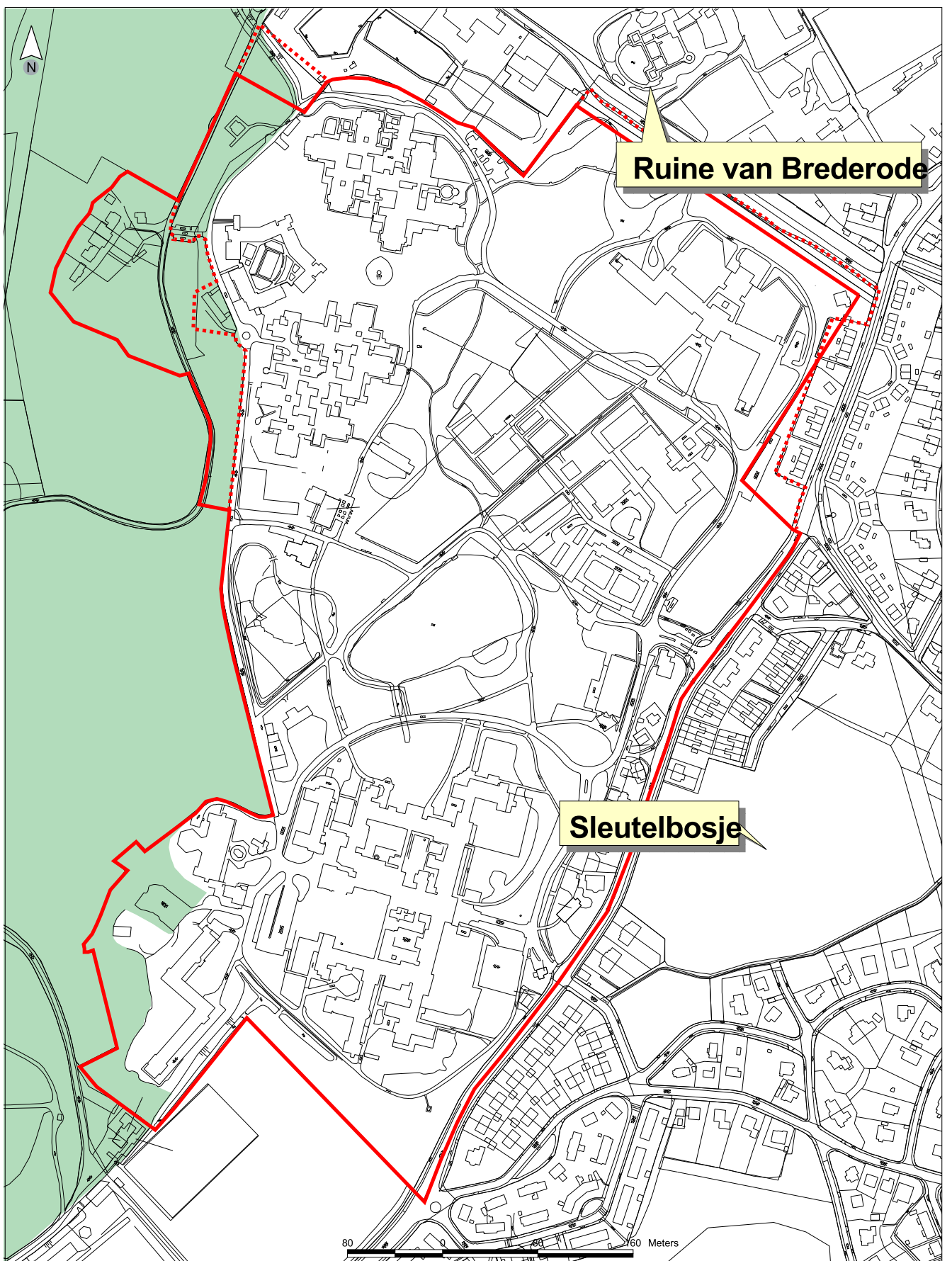
Royal Haskoning (2003): Natuurwaardenonderzoek Park Brederode. Nulmeting. Rapportnummer 9M0220/R0006/HePo/vh. Amsterdam.

Weeda, E.J. (1991). Nederlandse oecologische flora: Wilde planten en hun relaties. Deel 4. Amsterdam.

=0=0=0=

Bijlage 1. Habitatrichtlijngebied

Nationaal Park

- Begrenzing bestemmingsplan
- Begrenzing eigendom CV Park Brederode
- Habitatsrichtlijngebied

Titel:
Nationaal park en Habitatsrichtlijngebied

Project:
Natuurwaardenonderzoek
Park Brederode

Opdrachtgever:
Park Brederode Beheer bv

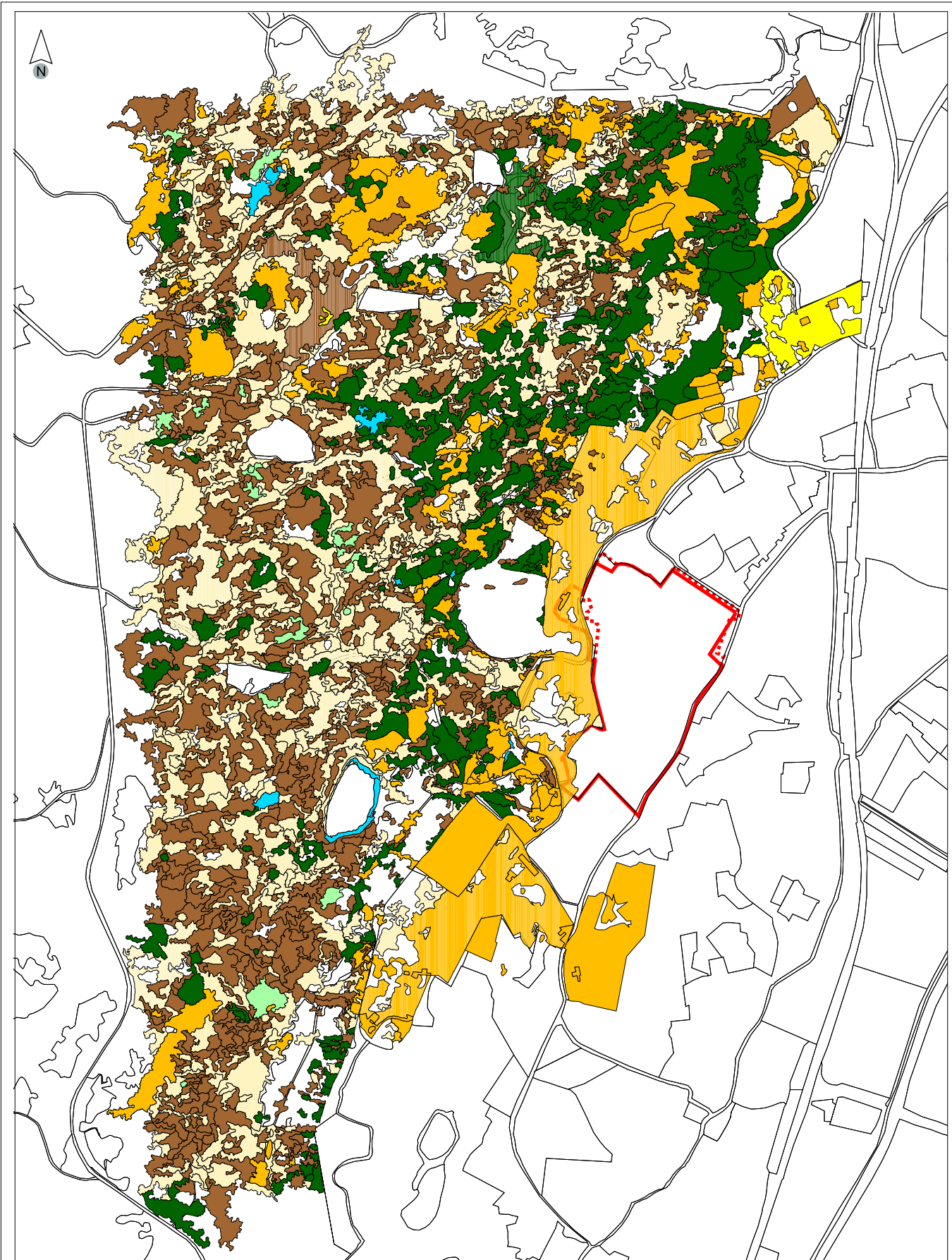
Datum:
03-02-2003

Schaal:
1:4500

Figuur:
1.1

Bijlage 2. Habitattypen

- Begrenzing bestemmingsplan
- Wandelende duinen op strandwal met *Ammophilla arenaria*
- Duinen met duindoorn
- Duinen met kruipwilg
- Beboste duinen van het Atlantische en Boreale gebied
- Vochtige duinvalleien
- Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie
- Embryonale wandelende duinen
- Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen
- Onbekend

Titel:
 Habitattypen

Project:
 Natuurwaardenonderzoek
 Park Brederode

Opdrachtgever:
 Park Brederode Beheer bv

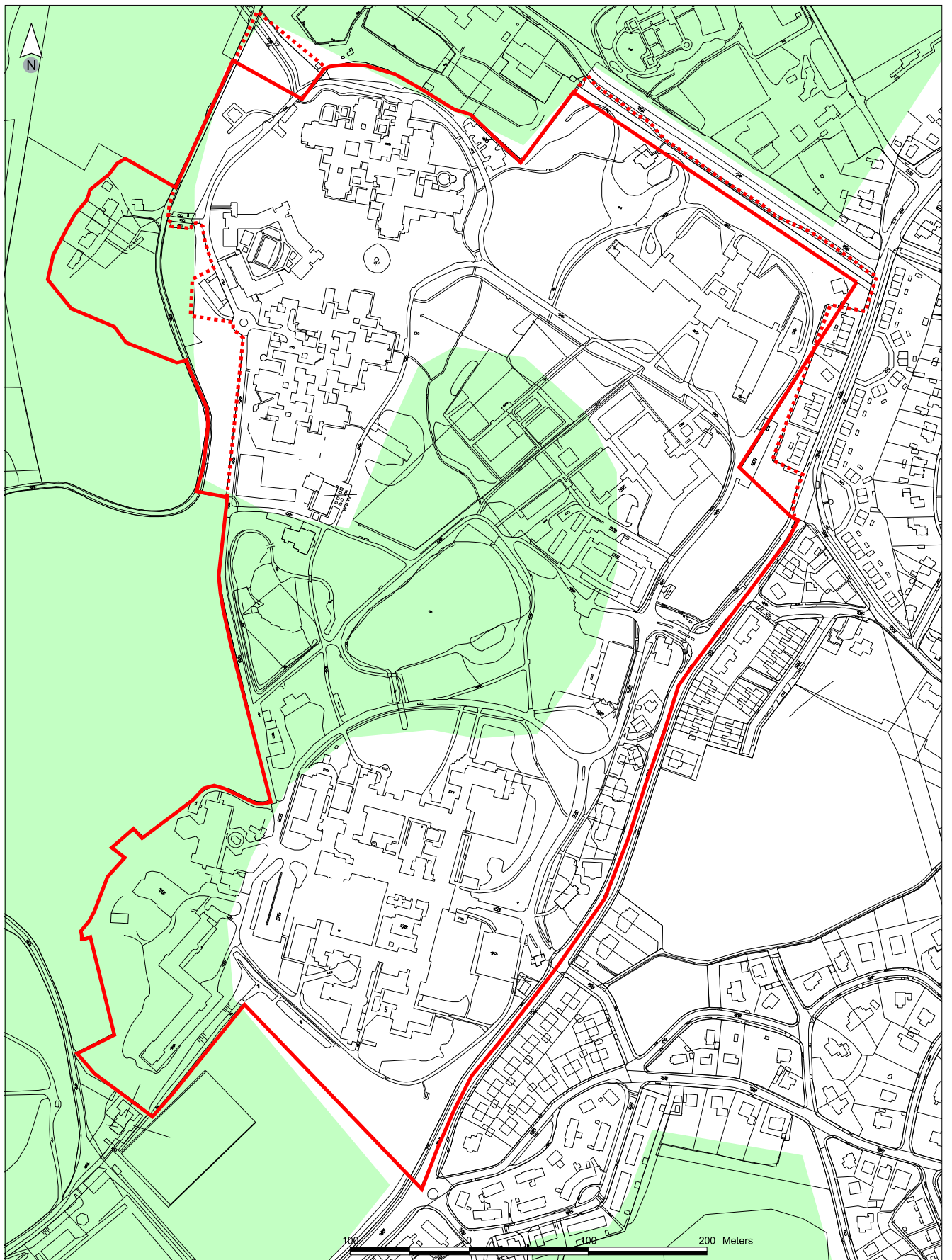
Datum:
 03-02-2003

Schaal:
 1:20000

Figuur:
 1.2

Bijlage 3. Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

PEHS

Onderzoeksgebied park Brederode

Begrenzing eigendom CV Park Brederode

PEHS

Titel:
Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

Project:
Natuurwaardenonderzoek
Park Brederode

Opdrachtgever:
Park Brederode Beheer bv

Datum:
03-02-2003

Schaal:
1:4500

Figuur:
2

